



Agenda

- Algemeen financieel beeld 2021
- Centrale thema's
- Corona effecten
- Ontwikkelingen per begrotingsprogramma
- Vragen

Waar gaat deze rapportage over

- Beleidsmatige en financiële afwijkingen van de bijgestelde begroting (ná de Eerste Beleidsrapportage) t.o.v. de verwachte situatie per 31-12-2021
- In deze rapportage:
 - toelichting op ontwikkelingen in de centrale thema's
 - alleen financiële- en beleidsafwijkingen in de programma's
 - impact van Corona op realisatie beleid en financiën
 - budgettair neutrale mutaties: alleen totaal per programma
- Geen afwijkingen in investeringsprojecten indien niet in de betreffende programma's opgenomen



Budgettair neutrale mutaties betreffen:

- Verschuivingen tussen programma's.
Dit bijvoorbeeld de verschuiving van de lasten van het bestrijden van de eikenprocessierups van openbaar groen (P5) naar volksgezondheid (P7)
- Toe- of afname van elkaar compenserende baten en lasten.
Een voorbeeld is het opnemen van de extra rijksbijdrage lokaal sportakkoord (toename baten) en hiervoor gelijktijdig de lasten ramen waarmee de uitgaven worden vastgelegd.

Deze mutaties worden alleen gepresenteerd als dit nuttige informatie is voor de raad. Ze worden allemaal in de begroting opgenomen.

In het overzicht begrotingswijzigingen, dat ter besluitvorming wordt aangeboden zijn ook alle budgettair neutrale mutaties opgenomen.

Algemeen beeld (1/2)

- De gevolgen van de corona pandemie zijn tweeledig:
 - De arbeidsmarkt heeft zich beter hersteld dan verwacht (zelfs schaarste), inkomens zijn door rijksmaatregelen ondersteund; de economie draait weer
 - Specifieke ondernemers, verenigingen en inwoners moeten we gericht ondersteunen
- Bij Jeugd en WMO nemen we maatregelen om in control te komen
- We blijven inzetten op een aantrekkelijke, bereikbare, bruisende en ondernemende binnenstad
- De verdergaande inzet op energietransitie is deels afhankelijk van extra rijksmiddelen



De gevolgen van Corona blijven voorlopig voelbaar in de uitvoering van ons werk en de financiën. Extra inzet op het gebied van ondersteuning zelfstandigen en ondernemers/TOZO en vanaf 1 oktober BBZ-light is nog steeds nodig.

We zien ook een toename van oninbare posten, o.a. bij de belastingdebiteuren. Dit kan deels het gevolg zijn van Corona. Daarentegen staan de economische voorspellingen rondom werkgelegenheid weer op groen. De economische groei wordt echter bedreigd door de schaarste op de arbeidsmarkt.

In het sociaal domein zijn we in de domeinen Jeugd en Wmo voortdurend bezig om grip te krijgen. Real time dashboards gaan ons daarbij helpen. Nog meer snelle en adequate informatie is nodig om snel te kunnen inspelen op ontwikkelingen. Zorgzwaarte en zorgvolume nemen toe bij Jeugd en Wmo. De bufferwerking van activiteiten in het voorveld is door Corona tijdelijk verminderd.

De cijfers rondom BUIG zijn meegenomen in deze rapportage. Het landelijk beeld van de arbeidsmarkt is zeer positief. In die situatie verwacht het rijk dalende werkloosheidscijfers en daarmee samenhangend dalende bijstand en verlaagt daarmee het macrobudget. Nieuwste informatie omtrent de rijksbijdrage BUIG pakt voor ons iets nadeliger uit dan we hadden verwacht. De eerder verwachte sterke toename van uitkeringsaanvragen blijkt wel minder heftig dan verwacht. Wij verwachten een minder voordelig saldo van de BUIG. We hielden over aan de BUIG-middelen, maar dit overschot neemt nu af.

Daarnaast zijn er nog dit jaar ontwikkelingen te verwachten als Tozo stopt en Bbz-light zijn intrede doet per 1 oktober. Deze ontwikkeling was begin oktober nog niet bekend.

In 2021 wordt hard doorgewerkt aan de ontwikkeling van de binnenstad. Naast de grote zichtbare projecten voor de herinrichting van de openbare ruimte wordt er ook veel energie gestoken in de communicatie over de binnenstad en de promotie.

De transitievisies die het raamwerk vormen voor het beleid voor nieuwe energie zijn in de inspraakfase. We maken plannen en betrekken onze inwoners daarbij. Maar we beseffen, dat er wel rijksmiddelen beschikbaar moeten komen als we willen uitvoeren wat in de beleidsfase is ontworpen.

Algemeen beeld (2/2)

Soort mutatie	Beleids begroting 2021	Overige wijzigingen 2021	1e Beleids rapportage 2021	Totaal voor 2e Beleids rapportage	2e Beleids rapportage 2021	Actuele begroting 2021
Baten	309.286	4.832	8.288	322.406	4.696	327.102
Lasten	-310.531	-13.232	-14.902	-338.665	-1.918	-340.583
Saldo baten en lasten	-1.245	-8.400	-6.614	-16.259	2.778	-13.481
Toevoegingen reserve	-4.189	-1.212	-550	-5.951	-2.415	-8.366
Onttrekking reserves	5.453	11.234	802	17.489	2.404	19.893
Saldo van baten en lasten	19	1.622	-6.362	-4.721	2.767	-1.954
Dekking resultaat uit reserve			4.721	4.721	-2.767	1.954
Saldo totaal	19	1.622	-1.641	0	0	0

Bij de 1e Beleidsrapportage hebben we € 4,7 miljoen uit de AR gehaald om het nadelig saldo te dekken. In de 2e Beleidsrapportage storten we ruim € 2,7 miljoen terug, waarmee per saldo € 2 miljoen uit de AR is gehaald ter dekking van het begrotingssaldo 2021.



Het uitgangspunt voor deze beleidsrapportage is een begroting met een nihilsaldo. Zie "Totaal vóór 2e Beleidsrapportage".

Vanuit een primitieve Beleidsbegroting 2021 met een begrotingsoverschot van € 19.000 sloot de Eerste Beleidsrapportage 2021 met een nadeel van € 6.362.000. Samen met overige wijzigingen, waartoe in de verzamelwijzigingen 2021 door uw raad is besloten, eindigden we cumulatief op een nadelig saldo van € 6.020.000. Dit nadeel is gedekt vanuit stelposten (€ 1,3 miljoen) en het beklemd deel Sociaal Domein van de Algemene Reserve (€ 4,7 miljoen). Na de Eerste Beleidsrapportage 2021 was er actueel na dekking uit de AR weer een nihilsaldo ontstaan.

Nu melden we een begrotingsoverschot van € 2,7 miljoen. We stellen voor om dit voordelig saldo terug te storten in de Algemene Reserve. Dit maakt duidelijk, dat we in 2021 per saldo € 2 miljoen aan de AR hebben onttrokken om het begrotingssaldo te dekken. Zonder deze dekkingen zouden we nog een verlies ten opzichte van de primitieve begroting van € 2 miljoen hebben gehad.

De toelichting hierop volgt in de Ontwikkelingen per programma. Het financiële effect wordt in een begrotingswijziging verwerkt, die door de gemeenteraad wordt vastgesteld.

Impact corona

- Wederopbloei: het restant van de subsidieregeling wederopbloei wordt ingezet voor maatwerk-oplossingen voor verenigingen en stichtingen
- Zeer beperkt evenementen mogelijk (binnenstad)
- Lagere inkomsten en hogere lasten inzake de warenmarkt (programma 3)
- In het sociaal domein is sprake van toenemende wachttijden (huisbezoeken, GGZ) (programma 6). De urgentie van het maatregelenpakket wordt hiermee onderstreept.



Ondersteuning maatschappelijk middenveld

In 2020 is uitvoering gegeven aan de motie duurzame wederopbloei door een subsidieregeling open te stellen voor verenigingen en stichtingen. De ondersteuning richtte zich op inkomstenderving en extra uitgaven in het kader van corona maatregelen. Na het afronden van deze subsidieperiode was er nog ca € 125.000 euro over, dit is ingezet voor maatwerk (binnen de geldende subsidievoorwaarden). De verenigingen en stichtingen die nog geen aanspraak hebben gemaakt op de regeling en tegen problemen aanlopen kunnen zich ook dit najaar melden, vooralsnog lijkt het restantbudget voldoende.

Tijdens de raadsvergadering van 13 juli heeft de raad de motie wederopbloei 2.0 aangenomen. Hierin wordt gevraagd de regeling Wederopbloei naar behoefte te actualiseren, de geleerde lessen van afgelopen jaar daarin te verwerken en deze aan de raad ter vaststelling aan te bieden. Het afgelopen jaar zijn er – naast de regeling wederopbloei – veel ondersteuningsmogelijkheden geboden voor de sport- en cultuursector. Denk hierbij aan het opschorten van de huur van sportaccommodaties (TVS2+3, TVA, SPU-IJZ) en ondersteuning lokale culturele voorzieningen (uitvoeringsregelingen Compensatie urgente financiële tekorten en Versterking en Vernieuwing). Uit onze contacten met deze partijen komt naar voren dat over het algemeen de nu geldende ondersteuningspakketten als voldoende worden gezien. Daar waar partijen alsnog in de knel komen, wordt conform afspraak maatwerk geboden. Het nu geldende maatregelenpakket lijkt vooralsnog afdoende. Wel is het zo dat nu de corona-maatregelen steeds meer worden afgeschaald en ook de ondersteuning – zoals Tozo – afloopt, er mogelijk later dit jaar en in 2022 alsnog problemen kunnen ontstaan. Wanneer dit niet kan worden opgevangen binnen de huidige kaders van de subsidieregeling, zal er een voorstel naar uw raad gaan om alsnog een aanvullende regeling voor te leggen (in lijn met motie wederopbloei 2.0).

Algemeen beeld economisch effect Corona

De versoepeling van de maatregelen tegen de verspreiding van het Coronavirus heeft de economie in algemene zin goed gedaan. De economie is in het 2^e kwartaal met 3,1% gegroeid en huishoudens hebben 5,7% meer besteed, beide t.o.v. het eerste kwartaal 2021. We zijn echter nog niet terug op het niveau van net voor Corona, eind 2019. De detailhandel in zijn geheel zit boven het niveau van 2019 en lijkt hersteld. Voor de horeca, waar o.a. de klappen vielen, geldt: sterke groei t.o.v. begin 2021, maar nog 35% lager dan "normaal". Bron: CBS.

Het herstel is ook zichtbaar in de ontwikkeling van de arbeidsmarkt. De werkloosheid daalde alle maanden in het tweede kwartaal en is na een stijging tijdens Corona weer op het lage niveau net voor Corona. Er is zelfs sprake van schaarste op de arbeidsmarkt. Het gemiddelde verdiende inkomen stijgt iets, maar het consumentenvertrouwen is nog laag, waardoor verdiend geld opgespaard wordt en onvoldoende uitgegeven. Kleine zelfstandigen komen bij inkomensuitval soms onder de minimum loongrens, maar worden door uitkeringen van de overheid veelal in het zadel gehouden.

Verenigingen zijn geraakt door de lockdown. Nog steeds maken verenigingen zich zorgen over hun financiële situatie, ook al zijn er veel maatregelen genomen om verenigingen financieel te ondersteunen. Maar ze worden harder geraakt door het verlies van leden en vrijwilligers, waardoor het oppakken van de activiteiten na Corona wordt bemoeilijkt. Bron: Mulierinstituut.

De cultuursector heeft door de beperkende maatregelen fors aan inkomsten ingeboet. Ook hier heeft ondersteuning het ergste leed ondervangen. De minister komt nog met de contouren van een herstelplan en wil de sector blijven steunen als de nood voortduurt.

Financiële impact corona

Bedragen * € 1.000

Programma	Financieel effect totaal	Nagekomen 2020	Effect 2021
Programma 3 Economie	-141		-141
Programma 5 Sport, Cultuur en Recreatie	536	616	-80
Programma 6 Sociaal Domein	270		270
Programma 9 Bestuur en ondersteuning	-50		-50
Totaal effect	615	616	-1

De bijbehorende toelichting van de effecten en maatregelen staan beschreven in de betreffende programma's, zie hiervoor de budgettaire effecten met (corona) achter het effect. Deze tabel is een samenvatting van de financiële vertaling van de corona effecten in deze beleidsrapportage. Hierbij hebben we de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- essentiële afwijkingen, alleen bedragen die op taakveld >€ 50.000
- effecten die redelijkerwijs vast staan en goed kwantificeerbaar gemaakt kunnen worden
- bij bovenstaande effecten is (nog) geen compensatiemaatregel bekend, het betreffen autonome ontwikkelingen

De nu voorziene effecten worden middels deze beleidsrapportage verwerkt in onze begroting. Aanvullende opmerkingen bij bovenstaande bedragen:

Middelen t.b.v. 2020 (€ 616.000)

Als compensatie voor de gevolgen van corona op het Twentebad heeft de gemeente regeling SPUK IJZ 1 aangevraagd en toegekend gekregen voor een bedrag van € 616.000. Dit bedrag is ter compensatie voor de inkomstenderving door corona in 2020. De lagere opbrengsten zijn al in de rekening 2020 verwerkt. Daarom is dit nu een voordeel.

BBZ Light en TONK (effect nog te bepalen)

De BBZ Light regeling start per 1 oktober 2021, dus we kunnen nog geen inschatting maken van het effect (is als P.M. opgenomen). Indien 50% van de Tozo cliënten daadwerkelijk aanspraak gaat maken dan heeft dit een nadelig effect. We gaan half oktober een eerste check uitvoeren van de eerste 2 weken. Op basis hiervan maken we een prognose, wat eventueel nog een bijstelling voor de 2^e Beleidsrapportage kan betekenen in een later stadium.



Centrale thema's

Sociaal
domein

Open
bestuurs
stijl

Aantrekkelijke
(binnen)
stad

Duurzame
stad



Gemeente
Hengelo

Sociaal domein

- In 2020 constateerden wij dat de tekorten op Wmo en jeugd oplopen als gevolg van een stijging van het zorgvolume. Wij zien het zorgvolume voor jeugd en Wmo verder toenemen, in lijn met onze verwachtingen bij de na de 1^e berap aangepaste begroting. De urgentie van het maatregelenpakket wordt hiermee onderstreept.
 - De zorgbehoefte van jongeren wordt zwaarder
 - Er zijn meer (kortdurende) indicaties Wmo afgegeven
- Door middel van extra rijksinkomsten en een pakket aan maatregelen dringen wij vanaf 2022 de tekorten op Wmo en jeugd terug
 - Door te sturen op zorgvolume
 - De ontwikkelopgaven van het Beleidsprogramma sociaal domein zijn leidend
 - De maatregelen overlappen deels met de projecten Innovatie, preventie en versnelling
- Wij zien t.o.v. voorgaande jaren een stijging in de uitgaven voor bijstand voor levensonderhoud, de omvang van ons bijstandsbestand en de inzet van loonkostensubsidie
- De doelgroep die een beroep doet op de bijstand wordt complexer en dat werkt door in meerdere onderdelen van onze dienstverlening



Toename zorgvolume jeugd en Wmo

Zoals wij reeds verwachtten bij de begroting, zien wij het zorgvolume voor jeugd en Wmo verder toenemen. Steeds meer jongeren hebben regie nodig en de problematiek van jongeren en daarmee hun zorgbehoefte wordt zwaarder. Bij de Wmo zien we dat er met name door corona minder activiteiten in het voorveld en huisbezoeken hebben plaatsgevonden waardoor er meer (kortdurende) indicaties Wmo zijn afgegeven. We verwachten de toename van het zorgvolume voor jeugd en Wmo binnen het begrote budget te kunnen opvangen.

Maatregelenpakket

Door middel van extra rijksinkomsten en een pakket aan maatregelen dringen wij vanaf 2022 de tekorten terug. Met de maatregelen sturen wij op beheersing en beperking van het volume jeugd en Wmo. Dit doen we door het versterken van preventief werken op vindplekken (o.a. huisartsen en scholen) in de stad, het normale leven centraal te stellen, bij geïndiceerde zorg kritisch te kijken naar de zwaarte van de zorginzet en alternatieven voor bestaande zorg en ondersteuning te organiseren die goedkoper of meer nabij beschikbaar zijn. De maatregelen zijn een uitwerking van de ontwikkelopgaven uit het Beleidsprogramma sociaal domein en overlappen voor een deel met de projecten Innovatie, preventie en versnelling.

Om de realisatie van de maatregelen goed te kunnen volgen zijn we bezig met het realiseren van real-time dashboards. Naar verwachting zijn deze voor het einde van 2021 gereed. Op deze manier kunnen we vanaf 1 januari 2022 direct beginnen met monitoren wat de effecten zijn van de ingezette maatregelen.

Over de maatregelen voor 2022 vindt op 11 oktober een technisch beraad en op 12 oktober een beeldvormende politieke markt plaats.

Bijstand

T.o.v. zowel 2019 als 2020 zien wij een stijging in de uitgaven voor bijstand voor levensonderhoud, de omvang van ons bijstandsbestand en de inzet van loonkostensubsidie. Daarentegen hebben wij 1 oktober de definitieve Hengelose bijdrage Buig 2021 ontvangen en deze heeft een neerwaartse bijstelling naar 35,1 miljoen. T.o.v. onze begroting betekent dit per saldo een nadeel van € 1,2 miljoen.

Veranderende doelgroep

In 2015 is de instroom van nieuwe klanten in de Wajong en de Wsw gestopt. Klanten die voorheen in aanmerking kwamen voor deze regelingen doen nu een beroep op de bijstand. Het gevolg is dat het aantal klanten waarvoor intensieve begeleiding nodig is gestaag toeneemt. De extra kosten die de intensieve begeleiding van deze veranderende doelgroep met zich meebrengt, hebben wij voor wat betreft de begeleiding naar werk met behulp van de extra ontvangen middelen in december 2020 incidenteel kunnen afdekken.

Aantrekkelijke (binnen)stad

- Toenemende waardering
- Omgevingsvisie Binnenstad-Hart van Zuid
- **Ondernemende binnenstad**
 - Stop wifi-tellingen
 - Retail-analyse gereed en adviezen overgenomen
- **Bruisende binnenstad**
 - Nog amper evenementen
 - Locatieprofielen evenementen later door personele mutaties
- **Bereikbare binnenstad**
 - Parkeernormennota
 - Evaluatie Klantvriendelijk parkeren
 - Onderzoek nieuwe locatie taxiplaats nachthoreca
- **Aantrekkelijke binnenstad**
 - Voorbereiding uitvoering Marktplaats en Wetplein
 - Koop Thiemsbrug tbv herontwikkeling Lange Wemen
 - Versnelling transformatie
 - Oplevering 1e fase park Bataafse Kamp



In 2021 wordt hard doorgewerkt aan de ontwikkeling van de binnenstad. Naast de grote zichtbare projecten voor de herinrichting van de openbare ruimte wordt er ook veel energie gestoken in de communicatie over de binnenstad en de promotie. Door de aanhoudende perikelen rondom corona zijn de evenementen helaas op een laag pitje gebleven net als in 2020. In 2021 is een begin gemaakt met de omgevingsvisie Hart van Zuid/binnenstad. In de omgevingsvisie wordt vastgelegd wat er aan te behouden beleid en koers voor dit gebied is (voorraadkast) en welke versterkingen nog mogelijk zijn of waar accenten anders kunnen worden gelegd. Ook de verbinding tussen Hart van Zuid en de binnenstad en de relatie met de spoorzone Enschede-Hengelo maakt hiervan deel uit.

Ondernemende binnenstad

Een tegenvaller binnen deze programmalijs is de uitspraak van de Autoriteit Persoonsgegevens over wifi-tellingen in Enschede. Op basis van deze uitspraak is de gemeente Hengelo gestopt met deze tellingen waardoor een goed inzicht in enkele belangrijke parameters voor de binnenstad ontbreekt. Voor de bezoekersaantallen moeten we nu terugvallen op reguliere tellingen van Locatus die een minder betrouwbaar beeld geven. In het voorjaar is de retailanalyse die is uitgevoerd door bureau DTNP gedeeld met binnenstad partners en de raad. Uit de analyse en adviezen blijkt dat de ingezette lijn van Hengelo wordt ondersteund en nog iets scherper kan. Op basis hiervan werken we niet mee aan vestiging van solitaire supermarkten als er geen detailhandel bestemming is en gaan we eind dit jaar/begin 2022 starten met een project om excentrisch gelegen winkelstrips te transformeren en daarbij ondernemers te helpen om elders in de stad hun onderneming voort te zetten. Bij voorkeur in de binnenstad.

Bruisende binnenstad

Helaas is hier pas sinds kort weer echt wat mogelijk. De eerste testcase was de Lambertuskermis en dit was zeer succesvol. In het komende jaar kunnen we naar verwachting weer echt bezig. Een van de zaken die daarbij moet helpen is een duidelijk plan per locatie in de binnenstad wat kan en mag. Hieraan wordt in samenwerking met Hengelo Promotie en de SCH gewerkt. Er is enige vertraging ontstaan, omdat de gemeentelijke procesregisseur evenementen is vertrokken. De nieuwe functionaris is aangesteld en pakt het proces weer vol energie op.

Bereikbare binnenstad

Voor de binnenstad en Hart van Zuid is een parkeernormennota opgesteld die medio dit jaar ter visie heeft gelegen. Deze nota, vastgesteld op 29 september jl., biedt in voorkomende gevallen kaders voor maatwerk bij transformatie van panden of ontwikkeling van gebieden. In de zomer is de evaluatie uitgevoerd van de maatregelen in het kader van klantvriendelijke parkeren: shop and go en klantvriendelijk handhaven. Ook wordt er gewerkt aan een vervangende locatie voor taxi's voor de late horeca-avonden en wordt gestart met de aanpak van toegang voor gemotoriseerd verkeer.

Aantrekkelijke binnenstad

Dit jaar staat vooral in het teken van de voorbereiding van twee zeer grote herinrichtingen van de openbare ruimte. Het voorlopig ontwerp voor het Marktpllein is na een uitgebreid co-creatieproces vastgesteld door de raad en het uitvoeringskrediet wordt dit jaar aangevraagd waarna de werkzaamheden kunnen starten. Voor het gebied achter de Hema is een voorlopig ontwerp gereed en ook hiervoor is een kredietaanvraag in voorbereiding. Dit zal in 2022 aan de raad worden voorgelegd. Een zeer grote stap binnen deze programmalijn is de aankoop van Thiemsbrug door de gemeente om het plan Lange Wemen te kunnen herontwikkelen. De gemeente wordt hierbij ondersteund door de provincie. Deze heeft een subsidie van 3 miljoen toegezegd voor onder meer Lange Wemen en de herinrichting van het Wetplein. Daarnaast wordt er ook door marktpartijen steeds meer geïnvesteerd in en om de binnenstad. Het schetsontwerp van de transformatie van het V&D-pand is gereed, de verbouwing van het voormalig C&A pand in volle gang, de toegevoegde appartementen boven Etos zijn opgeleverd en de transformatie van 6 winkels naar woningen in de Marktstraat is in uitvoering. Deze transformatie is genomineerd voor de nationale transformatie award. Daarnaast is de eerste fase van het Bataafse Kamp park opgeleverd en wordt op korte termijn begonnen met de bouw van woningen in deze voormalige school. De Ariënschool is gereed en de bouw van het Badhuis vordert vlot.

Duurzame stad

- Voorlopig ontwerp omgevingsprogramma Nieuwe Energie voor inspraak vrijgegeven/ter inzage gelegd
- Netcapaciteit voor zonnepark Boeldershoeek zekergesteld
- Ontwerp Transitievisie Warmte voor participatie vrijgegeven
- Pilot ondersteuning verduurzaming bedrijven Westermaat gestart
- Intentieovereenkomst Verduurzamen Bedrijventerrein Twentekanaal ondertekend
- Klimaatdialogen met samenleving afgerond



Voorlopig ontwerp omgevingsprogramma Nieuwe Energie voor inspraak vrijgegeven/ter inzage gelegd

Na een eerste ronde van het participatietraject eind 2020/ begin 2021 zijn de Hoofdpijnen van het omgevingsprogramma Nieuwe Energie vastgesteld. Op basis daarvan zijn in de tweede participatieronde gesprekken gevoerd met de samenleving tijdens de 'Karavaan van de Nieuwe Energie'. Op 8 locaties in Hengelo, Twekkelo, Beckum en Borne kregen inwoners en andere belanghebbenden uitleg en konden in gesprek gaan over de hoofdpijnen. Met de resultaten van deze gesprekken en de locatieonderzoeken is vervolgens het voorlopig ontwerp omgevingsprogramma opgesteld en door het college vrijgegeven voor de formele inspraakprocedure/ ter inzagelegging. Het omgevingsprogramma wordt eind 2021 ter vaststelling aangeboden aan de raad. Uitvoering van het Omgevingsprogramma is echter afhankelijk van het beschikbaar komen van voldoende Rijksmiddelen voor het dekken van de uitvoeringslasten van gemeenten.

Netcapaciteit voor zonneveld Boeldershoeek zekergesteld

Enexis heeft een onverwachte aanbieding gedaan aan de gemeente Hengelo en een offerte uitgebracht voor een netaansluiting voor het toekomstige zonneveld Boeldershoeek. Met deze netaansluiting is de benodigde netcapaciteit voor het nog te ontwikkelen zonneveld zeker gesteld. De raad heeft ingestemd om voor deze netaansluiting € 84.000 beschikbaar te stellen uit de reserve duurzaamheid. Het totale bedrag van de offerte bedraagt € 102.000 en het resterende bedrag wordt gedekt binnen de begroting van duurzaamheid. Op korte termijn wordt het contract voor de realisatie van de netaansluiting getekend. Hiermee wordt geregeld dat er netcapaciteit beschikbaar wordt gehouden en dat de benodigde netvoorzieningen worden aangelegd. Dit staat los van de besluitvorming over de daadwerkelijke realisatie van het zonneveld. Deze vindt pas in latere instantie plaats.

Ontwerp Transitievisie Warmte voor participatie vrijgegeven

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat de CO₂ uitstoot moet worden teruggedrongen. Dat doen we door energiebesparing en duurzame elektriciteitsopwekking, maar ook door het gebruik van aardgas te beperken en over te stappen op duurzame warmtebronnen. In de ontwerp Transitievisie Warmte staat hoe en wanneer we in de toekomst onze woningen duurzaam verwarmen. We geven aan waar we het eerst aan de slag willen, hoe we het samen met bewoners en andere betrokkenen gaan organiseren en welke logische alternatieven voor

aardgas (techniek) in welke woningen/ situaties kansrijk zijn. In overleg met de raad is een participatietraject bepaald om de samenleving te betrekken bij de warmtetransitie. De input uit de participatie wordt in de definitieve Transitievisie Warmte verwerkt, die eind 2021 ter vaststelling aan de raad wordt aangeboden. Uitvoering van de Transitievisie is echter alleen mogelijk indien aan de randvoorwaarden zoals afgesproken in het landelijke Klimaatakkoord (haalbaar en betaalbaar) wordt voldaan. Het betreft het wettelijk kader, financieringsmogelijkheden voor woningeigenaren en het vanuit het Rijk beschikbaar komen van voldoende uitvoeringsmiddelen voor gemeenten

Pilot ondersteuning verduurzamen bedrijven Westermaat gestart

In samenwerking met ondernemersvereniging Westermaat in Bedrijf en de provincie Overijssel is een pilot gestart om bedrijven op bedrijventerrein Westermaat te ondersteunen bij het verduurzamen van hun bedrijfspand of –proces. Hiervoor is een subsidie van € 30.000,- door de gemeente Hengelo en € 30.000,- door de provincie beschikbaar gesteld. Hiermee kunnen bedrijven bijvoorbeeld laten onderzoeken of het dak geschikt is (te maken) voor zonnepanelen. Met de pilot kunnen naar verwachting zo'n 50 bedrijven worden geholpen.

Intentieovereenkomst Verduurzamen Bedrijventerrein Twentekanaal ondertekend

Met Belangenvereniging Bedrijvenpark Twentekanaal (BIT) is een intentieovereenkomst ondertekend om de verduurzaming van het bedrijventerrein en de bedrijven te stimuleren. Het is gericht op 4 deelgebieden: energie, natuur, mobiliteit en circulaire economie. Allereerst wordt een plan van aanpak opgesteld.

Klimaatdialogen met samenleving afgerond.

Wat merken inwoners van de gemeente Hengelo van zomers en winters die steeds wisselvalliger worden? Welke problemen én oplossingen zien zij? Om dit te achterhalen is de gemeente Hengelo in de eerste helft van 2021 (online) in gesprek gegaan met inwoners. Deze gesprekken verliepen onder meer via het HengeloPanel, social mediapolls en de Hengelose Klimaatpraat (een reeks van vier online bijeenkomsten). De uitkomsten van dit traject zijn vastgelegd in een eindverslag dat aan de raad is aangeboden en besproken in een beeldvormende politieke markt als input voor de klimaat adaptatiestrategie.

Open bestuursstijl

- Doorontwikkeling dienstverlening d.m.v. leidende motieven:
 - Betrouwbaar, persoonlijk, duidelijk en respectvol
- Rekenkameronderzoek burgerinitiatieven afgerond
 - aan de slag met de aanbevelingen i.s.m. de raads werkgroep
- Inmiddels weer meer fysieke participatie mogelijk
 - verschuiving van digitaal naar fysiek



Traject leidende motieven dienstverlening

Leidende motieven (betrouwbaar, persoonlijk, duidelijk en respectvol) zijn de woorden die omschrijven hoe wij met onze inwoners en ondernemers willen omgaan en bepalen de gewenste dienstverlening. Want: hoe iemand onze dienstverlening ervaart, hangt af van het contact met één (of meerdere) van onze medewerkers. Er zijn drie teams (KCC, Servicepunt en Zorgloket) gestart met wat de leidende motieven betekenen voor hun team en de werkzaamheden. Daarnaast is de nieuwe regisseur dienstverlening inmiddels gestart om gemeentebreed teams hierin te faciliteren. Ook zijn we bezig om het vervolgtraject van de leidende motieven binnen het Hengelo's werken verder vorm te geven.

Diverse initiatieven op het gebied van participatie

Onder andere:

- Swipe app Weusthagpark
- Sportakkoord
- Parkeernormennota - Hart van Zuid
- Grijs voor groen
- Kindinclusie - rondom thema vrijheid
- Voorlopig ontwerp omgevingsprogramma Nieuwe Energie voor inspraak vrijgegeven/ter inzage gelegd: karavaan nieuwe energie
- Ontwerp Transitievisie Warmte voor participatie vrijgegeven:
 - participatietraject met raad afgesproken om samenleving te betrekken
- Klimaatdialogen met samenleving afgerond: via het HengeloPanel, social mediapolls en de Hengelose Klimaatpraat
- In 2021 is een begin gemaakt met de omgevingsvisie Hart van Zuid/binnenstad.



Ontwikkelingen per programma

Veiligheid

Verkeer,
vervoer,
waterstaat

Economie

Onderwijs

Sport,
cultuur &
recreatie

Sociaal
domein

Volks-
gezondheid,
milieu &
duurzaamheid

Volkshuis-
Vesting

Bestuur &
onder-
steuning

Programma 1 Beleidsafwijkingen

Veiligheid

- Nota drugs/terugdringen middelengebruik wordt in voorjaar 2022 aangeboden
- Het screenen van ambtenaren op integriteit start begin 2022 (i.p.v. 2021)

Effecten corona:

- Veel inzet op naleving corona maatregelen en verminderde inzet op toezicht parkeren, drank- en horeca en evenementen.

De (landelijke) maatregelen met betrekking tot Corona hebben er toe geleid dat zich fundamentele verschuivingen hebben voorgedaan in de inzet, met name op het gebied van toezicht en handhaving. Er is veel inzet gepleegd op toezicht en handhaving op de naleving van de corona regelgeving, terwijl op de gebieden als horeca, parkeertoezicht en evenementen substantieel minder is ingezet. Tot de effecten van Corona behoort ook een reductie aan inkomsten aan leges APV/evenementen en door hoge werkdruk is minder inzet gepleegd op begeleiding/opleiding toezichthouders. Hierdoor is een eenmalig voordeel ontstaan. De regionale afstemming ten aanzien van Corona heeft meer inzet van (juridische) beleidscapaciteit gevraagd dan vooraf is geprognostiseerd. Hierdoor alsmede door personele mutaties zal de nota drugs/middelengebruik in het voorjaar van 2022 worden aangeboden.

Eerder dit jaar is besloten om in het kader van de aanpak van ondermijning en het vergroten van de weerbaarheid van de overheid ambtenaren te screenen op integriteit wanneer zij een functie vervullen met een hoog risico. Dit is een beperkt aantal functies die voor criminelen interessant kunnen zijn (bv vanwege kennis/toegang op het gebied van ICT). Vanwege een zorgvuldige rechtspositionele inbedding, een goede borging met de privacyregelgeving en een zorgvuldig proces van overleg met de OR start het screenen van ambtenaren in een hoog profiel functie naar verwachting begin 2022.

Programma 1 Budgettaire effecten

Veiligheid

Omschrijving afwijking	Bedrag in € *1.000	V/N
Diverse kleine wijzigingen (Corona)	30	V

De (landelijke) maatregelen met betrekking tot Corona hebben er toe geleid dat zich fundamentele verschuivingen hebben voorgedaan in de capaciteitsinzet, met name op het gebied van toezicht en handhaving. Er is veel inzet gepleegd voor wat betreft toezicht en handhaving op de naleving van de corona regelgeving, terwijl op de gebieden als horeca, parkeertoezicht en evenementen substantieel minder is ingezet. Tot de effecten van Corona behoort een forse afname van het aantal evenementen en daardoor een nadeel op de legesinkomsten. Doordat er minder evenementen zijn geweest, heeft de gemeente een eenmalig voordeel vanwege een reductie van facilitaire werkzaamheden/ondersteuning. Door de hoge werkdruk is minder inzet gepleegd op begeleiding/opleiding van de toezichthouders waardoor een tijdelijk gering voordeel is ontstaan.

Het onderzoek naar de benodigde formatie van de gemeentelijke opsporingsambtenaren is afgerond. Eerder heeft u daarvoor een budget van € 54.000 ter beschikking gesteld. Omdat de kosten van het onderzoek lager uitvallen kan het restant worden teruggeven. Het rapport met aanbevelingen zal u later worden aangeboden. Per saldo leiden deze afwijkingen op dit programma tot een voordeel van € 30.000.

Programma 2 Beleidsafwijkingen

Verkeer, vervoer en waterstaat

- Er zijn geen beleidsafwijkingen

Effecten corona:

- Er zijn geen corona effecten

Programma 2 Budgettaire effecten

Verkeer, vervoer en waterstaat

Omschrijving afwijking	Bedrag in € *1.000	V/N
Minder lasten openbaar vervoer	40	V
Lagere haveninkomsten	40	N
Lasten verkeersveiligheid (gedekt uit Reserve Duurzaam Veilig)	60	N



Openbaar vervoer € 40.000 voordeel

De lasten openbaar vervoer vallen lager uit dan verwacht (€ 40.000). Dit heeft te maken met het verwijderen van onderhoudsgevoelige afsluitingen.

Haven € 40.000 nadeel

De verwachting is dat er ook dit jaar ca € 40.000 lagere haveninkomsten zullen zijn. Het begroot bedrag is ca €475.000. Tot op heden zijn er ca € 50.000 aan inkomsten gerealiseerd. Door softwareproblemen gaat de inning van havengelden moeizaam en is er een achterstand ontstaan. Op basis van de werkelijke boekingen tot en met heden is het moeilijk om een voorspelling te doen. Daarom is op basis van de uitkomsten van voorgaande jaren gekeken naar de verwachte opbrengsten.

In 2021 is de mogelijkheid voor een jaarabonnement afgeschaft en moet voor elk havenbezoek betaald worden naar werkelijk vervoerde lading. De verwachting was dat, ondanks een verlaging van het tarief, de inkomsten hierdoor hoger zouden zijn dan in 2020. Daarom is er eerder voor gekozen om ondanks tegenvallende haveninkomsten in 2020 de verwachte inkomsten voor 2021 niet te verlagen.

Lasten verkeersveiligheid € 60.000 nadeel (gedekt uit Reserve Duurzaam Veilig)

Voor de jaarschijf 2021 worden er lasten verwacht op het gebied van verkeersveiligheid (€ 60.000). De onttrekking van deze uitgaven uit de reserve Duurzaam Veilig in de beleidsrapportage is conform de handelwijze in voorgaande jaren. De mutatie van de reserve leidt in programma 9 tot een voordeel van hetzelfde bedrag.

Overige verschillen € 59.000 nadeel

Er zijn personele verschuivingen opgetreden als gevolg van de wijziging van inzet personeel oud afdeling WGW en de meerkosten voor gladheidsbestrijding als gevolg van sneeuwval begin dit jaar en het voorjaar blijken hoger uit te vallen dan bij de Eerste Beleidsrapportage 2021 bekend was.

Kapitaallasten € 819.000 voordeel (toelichting dia 37)

Programma overschrijdende budgettaire neutrale mutaties € 32.000 voordeel (toelichting dia 40)

Programma 3 Beleidsafwijkingen

Economie

- Er zijn geen beleidsafwijkingen

Effecten corona:

- Door corona worden lagere marktinkomsten verwacht en hogere lasten.
- Opbrengsten toeristenbelasting blijven achter

Programma 3 Budgettaire effecten

Economie

Omschrijving afwijking	Bedrag in € *1.000	V/N
Lagere inkomsten toeristenbelasting door minder overnachtingen en een lagere voorlopige aanslag 2021 (corona)	56	N
Lagere inkomsten en hogere kosten markt (corona)	85	N

Lagere inkomsten toeristenbelasting € 56.000 nadeel

Corona heeft gezorgd voor een daling van het aantal overnachtingen in 2020 en 2021. De mate waarin de overnachtingen in 2021 achterblijven weten we nog niet.

Minder overnachtingen heeft effect op de omvang van de toeristenbelasting, die we via de verblijf biedende ondernemingen incasseren.

We hebben ondernemers gesteund door niet het gebruikelijke voorschot van 80% van de jaaropbrengst op te leggen, maar slechts 30% daarvan. Daarmee daalt onze opbrengst in 2020.

Als het aantal toeristische verblijven in 2021 meevalt zal dit pas bij de afrekening in 2022 blijken. Het is daarmee mogelijk dat het nadeel in 2021 voor een deel als voordeel in 2022 terug komt.

Markt € 85.000 nadeel

Verwachte lagere marktinkomsten (€ 15.000) zijn Corona gerelateerd. Door Corona-gerelateerde omstandigheden, zoals te treffen voorzieningen i.v.m. de 1,5 meter regels, worden hogere lasten verwacht (€ 70.000). Dit betreft allerlei voorzieningen die getroffen moeten worden t.g.v. de voorgeschreven maatregelen, zoals een aangepaste stroomvoorziening en bekabeling in de gewijzigde opstelling.

Programma 4 Beleidsafwijkingen

Onderwijs

- Er zijn geen beleidsafwijkingen

Effecten corona:

- De sluiting van de gymzalen heeft een financieel effect op de inkomsten van de gemeente en heeft gevolgen voor de sportorganisaties die hier gebruik van maken. Met verschillende ondersteuningsmaatregelen compenseert het Rijk de financiële tekorten in de sectoren.

Beleidsafwijkingen

Geen beleidsafwijkingen

Effecten Corona

Vanwege de langdurige sluiting van gymzalen hebben sportverenigingen die daar gebruik van maken geen activiteiten gehad en dat heeft een negatief effect op hun exploitatie. De gemeente heeft hierdoor minder inkomsten. Het Rijk compenseert de gederfde inkomsten van het Rijk (zie budgettaire effecten) en met verschillende ondersteuningsmaatregelen de financiële tekorten van de verenigingen (zie programma 5).

Programma 4 Budgettaire effecten Onderwijs

Omschrijving afwijking	Bedrag in € *1.000	V/N
Inkomstenderving (70) en compensatie (72) amateursport gymnastieklokalen (Corona)	2	V
Onderwijshuisvesting verzekeringen	59	N
Onderwijsachterstanden beleid Rijksmiddelen	86	V
Inzet interventie 5.1.6. en 5.1.2. op onderwijs en achterstandenbeleid eigen middelen	153	V



Inkomstenderving en compensatie gymnastieklokalen (Corona) € 2.000 voordeel

Vanwege corona zal de gemeente naar verwachting € 70.000 minder aan inkomsten uit verhuur van gymnastieklokalen ontvangen. Als compensatie hiervoor heeft de gemeente verschillende malen een ontvangst uit de regeling Tegemoetkoming verhuurders sportaccommodaties ontvangen, welke naar verwachting in totaal € 72.000 per einde van 2021 zal bedragen. Dit bedrag is hoger dan de inkomstenderving in 2021, omdat hier ook de compensatie van kwartaal 4 van 2020 in is opgenomen.

Onderwijshuisvesting verzekeringen € 59.000,- nadeel

De brandverzekeringen zijn structureel duurder dan begroot. Dit leidt in 2021 tot een nadeel van € 59.000. Deze verhoging zullen we in de eerste berap 2022 doorvoeren en wordt begin 2022 structureel opgenomen in de kadernota 2023.

Correctie onderwijs achterstandenbeleid € 86.000 voordeel

Het bijstellen van de begroting op basis van de ontvangen beschikkingen en de resterende middelen van vorig jaar leidt tot hogere inkomsten van € 1.419.000 en een hogere uitgave van € 1.332.000. Dit betreffen middelen welke ontvangen zijn middels een subsidie onder de voorwaarde dat ze binnen de periode 2019-2022 besteed worden.

Inzet interventie 5.1.6. en 5.1.2. op onderwijs en achterstandenbeleid € 153.000 voordeel

Maatregel 5.1.6: Versoerd preventief jeugdbeleid (zie raadzaak 2257553).

Maatregel 5.1.2: Inzet van nieuwe middelen onderwijsachterstandenbeleid (zie raadzaak 2257553).

In programma 4 zien wij op onderwijs achterstandenbeleid eigen middelen een voordeel van €100.000 en op onderwijsbeleid een voordeel van € 53.000. Deze middelen worden ingezet ten behoeve van interventie maatregel 5.1.6. (€ 53.000) en interventie maatregel 5.1.2. (€ 100.000) in programma 6.

Overige verschillen € 43.000 nadeel

De som van meerdere kleine wijzigingen leidt tot een gezamenlijk nadeel van € 43.000. Dit is bijvoorbeeld ambtelijke ondersteuning gymlokalen, inzet van een stelpost, welke in taakveld 9 tot een voordeel leidt en lagere inkomsten voor onderwijs vanwege het niet meer bestaan van

de scholengemeenschap Primato (uitbesteding van werk door scholengroep, in uitvoer van de gemeente).

Kapitaallasten € 124.000 voordeel (toelichting dia 37).

Programma overschrijdende budgettair neutrale mutaties € 49.000 voordeel
(toelichting dia 40).

Programma 5 Beleidsafwijkingen

Sport, cultuur en recreatie

- De registratie van de gemeentelijke kunstcollectie heeft in de afgelopen jaren vertraging opgelopen waardoor in 2021 extra bijgeschakeld moest worden om dit af te ronden.
- De waterschade van de gemeentelijke kunstcollectie in juni 2020 is vooralsnog niet volledig door verzekering gedekt.
 - In gesprek om tekort in dekking op de kunstverzekering op andere wijze vergoed te krijgen

Effecten corona:

- De sport- en cultuursector is langdurig gesloten, dan wel beperkt open geweest. De financiële gevolgen worden door het Rijk gecompenseerd met verschillende ondersteuningsmaatregelen.

Cultuur

In 2017 is het collegebesluit genomen om de kunstwerken in de binnenruimte te ontzamen: 600 van de 2300 werken zijn uit de collectie gehaald met fysieke beschadigingen of die als kwalitatief niet (meer) goed werden beschouwd. Dit hing ook samen met de renovatie van het nieuwe stadhuis. In 2021, met mogelijk korte uitloop in 2022, wordt de inventarisatie en registratie van de collectie afgerond, zodat er een compleet beeld is van omvang en staat van de collectie, de indeling van de kunstwerken in categorieën en de financiële waarde van (in elk geval) de belangrijkste kunstwerken. De registratie van de kunstcollectie is een arbeidsintensief proces waar extra inzet op wordt gepleegd.

In de zomer van 2020 is de gemeentelijke kunstcollectie getroffen door waterschade. Naar verwachting zal het volledig restaureren van de kunstwerken € 80.000 bedragen. Vanuit de verzekering hebben wij een uitkering van € 35.000 ontvangen voor herstel. Middels het bijeenvoegen van meerdere verwachte overschotten binnen de overige culturele budgetten hebben wij een aanvullend budget beschikbaar voor herstel van de kunstwerken. Daarnaast zijn wij op dit moment in gesprek met de verzekeraar van de inboedel van het gemeentehuis om additionele compensatie voor de schade te verkrijgen. Vooralsnog gaan we er vanuit het herstel budgettair neutraal te kunnen uitvoeren.

Effecten corona

In het voorjaar is er bij de organisaties in de culturele en sportsector van Hengelo onderzocht in hoeverre de coronamaatregelen organisatorische, maatschappelijke en financiële effecten hebben voor de organisaties in deze sector. Hieruit kwam naar voren dat de sport- en cultuuractiviteiten in Hengelo minder, niet of aangepast zijn georganiseerd. Hoewel bij aanvang van het jaar de coronamaatregelen bekend waren heeft dit wel geleid tot financiële tekorten doordat de vaste kosten onveranderd bleven. De organisaties gaven aan ook geconfronteerd te worden met terugloop in het aantal vrijwilligers en aantal leden. De Rijksoverheid heeft verschillende steunmaatregelen voor de sectoren uitgewerkt, waarmee de financiële tekorten (deels) gecompenseerd worden. Voor de sportsector zijn dit de maatregelen Tegemoetkoming Sportvoorzieningen 2 en 3 en de SPUK-IJZ (welke via de gemeente lopen) en de Tegemoetkoming Amateurverenigingen (waar de sportverenigingen zelf op aan konden vragen). De culturele sector is gesteund door de rijksmaatregel Lokale culturele voorzieningen. In Hengelo is dit uitgewerkt in twee subsidie uitvoeringsregelingen;

de een om culturele organisaties in staat te stellen urgente financiële tekorten te compenseren en de ander om de culturele organisaties financiële steun te bieden om initiatieven, projecten en investeringen die bijdragen aan versterking of vernieuwing in de sector te realiseren. Op 23 september zijn deze regelingen voor 2021 opengesteld.

Programma 5 Budgettaire effecten

Sport, cultuur en recreatie

Omschrijving afwijking	Bedrag in € *1.000	V/N
Inkomstenderving Twentebad (Corona)	967	N
Compensatie SPUK IJZ 2 Twentebad (Corona, 2021)	967	V
Compensatie SPUK IJZ 1 Twentebad (Corona, 2020)	616	V
Inkomstenderving en compensatie sporthallen en sportparken (Corona)	80	N



Inkomstenderving Twentebad (corona) € 967.000 nadeel

Vanwege corona heeft het Twentebad een lastig jaar gehad. Wij verwachten dit terug te zien in de inkomsten door lagere inkomsten van € 967.000.

Compensatie SPUK IJZ Twentebad (corona) totaal € 1.583.000 voordeel

Spuk IJZ 1 en 2 zijn de aanduidingen voor de Specifieke Uitkering IJsbanen en Zwembaden voor resp. 2020 en 2021 als compensatie van de omzetverliezen als gevolg van Corona.

- SPUK IJZ 1 € 616.000 voordeel: Als compensatie voor de sluiting en Corona gerelateerde kosten van het Twentebad in 2020 hebben wij een compensatie ontvangen van € 616.000. Het tekort heeft zich reeds voorgedaan in 2020, waardoor we in 2021 geen hieraan gerelateerd nadeel presenteren.
- SPUK IJZ 2 € 967.000 voordeel: Voor het eerste half jaar van 2021 heeft het Rijk SPUK IJZ 2 opengesteld en deze aanvraag wordt momenteel voorbereid. De insteek van SPUK IJZ 2 is om het tekort aan te vullen tot maximaal een neutraal resultaat en, in afwachting van de toekenning, worden om die reden de lager verwachte inkomsten (€ 967.000) meegenomen in de begrotingswijziging.

Inkomstenderving en compensatie sporthallen en sportparken (corona) € 80.000 nadeel

Vanwege corona zal de gemeente naar verwachting € 377.000 minder aan inkomsten uit verhuur van sporthallen en sportparken ontvangen.

Als compensatie voor de inkomstenderving sporthallen en sportparken heeft de gemeente verschillende malen een ontvangst uit de regeling Tegemoetkoming verhuurders sportaccommodaties ontvangen, welke naar verwachting in totaal € 297.000 per einde van 2021 zal bedragen. Het bedrag aan compensaties is niet gelijk aan de inkomstenderving omdat wij ook incidentele verhuur inkomsten begroten, maar daarvoor kan geen compensatie aangevraagd worden.

Diverse kleine wijzigingen € 16.000 voordeel

De som van diverse kleine wijzigingen leidt tot een voordeel van € 16.000. De prognoses laten zien dat er nadelen zijn in de budgetten van verzekeringen in programma 5, een aantal onderhoudsbudgetten en het onderhoud van kunstwerken in de binnenstad. Hierover staan voordelen op het gebied van spelen en snippergroen.

Kapitaallasten € 119.000 voordeel (toelichting dia 37).

Programma overschrijdende budgettaire neutrale wijzigingen € 75.000 voordeel
(toelichting dia 40).

Programma 6 Beleidsafwijkingen

Sociaal Domein-Jeugd

- De problematiek binnen de jeugd (hulp) wordt steeds zwaarder, waardoor ook het volume van de indicaties stijgt.
- Ook zien we steeds meer jongeren die regie nodig hebben.
- Dit is conform de verwachtingen bij de 1^e beleidsrapportage, maar blijft zorgelijk. De urgentie van het maatregelenpakket wordt hiermee onderstreept.
- We verwachten op dit moment geen majeure afwijkingen ten aanzien van het budget voor de maatwerkproducten Jeugd. Wel zien we verschuivingen tussen de verschillende zorgvormen.

Effecten corona:

- De wachtlijsten bij de GGZ blijven conform verwachtingen oplopen.

Regie

Regisseurs zijn bij verschillende casussen niet meer alleen bezig met het toewijzen van zorg, maar zijn eigenlijk continue in de regie rol. Ook binnen casussen waarin ze dat voorheen niet waren. De complexiteit is zo lastig en zwaar geworden waardoor er in 1 gezin meerdere partijen in beeld zijn of waarbij partijen slecht samenwerken. De deskundigheid van de regisseur wordt vaker en vaker gevraagd voor het sturen op de regie. Ook kunnen zij ervoor zorgen dat betrokken partijen weer met de neuzen dezelfde kant op staan. Het zit hem vooral in de totale complexiteit van de gezinssituaties, waar de jongere vanzelfsprekend deel van uitmaakt. Dit is niet specifiek te koppelen aan een bepaalde doelgroep of leeftijdsgroep.

Zwaardere problematiek

Wij zien al een langere tijd dat de problematiek binnen de jeugd (hulp) steeds zwaarder wordt. De zorg wordt zwaarder en daarmee stijgt dus ook het volume van de indicaties. Door de wachtlijsten bij de aanbieders ontstaat er crisis bij de mensen die hierop staan. Er worden dan tussentijds en noodzakelijkerwijs nieuwe indicaties afgegeven ter overbrugging van de wachttijd. Door de escalaties in de wachtlijst is er uiteindelijk alsnog verhoogde inzet van jeugdhulp nodig.

Wachtlijst GGZ

De wachtlijsten stabiliseren niet en blijven oplopen. Dit is conform verwachting, maar wel een punt van aandacht.

Maatwerkproducten Jeugd

We verwachten op dit moment geen majeure afwijkingen ten aanzien van het budget voor de maatwerkproducten Jeugd. Wel zien we verschuivingen tussen de verschillende zorgvormen.

- Zo zien we een afname van Ondersteuningsbehoefte 1. Een gedeelte hiervan lijkt te verschuiven naar Ondersteuningsbehoefte 2. We zien dat steeds meer cliënten regie nodig hebben, dus ook sneller in 2 belanden dan in 1.
- Tevens is al langere tijd opvallend dat problematiek steeds zwaarder wordt. Dit resulteert in onder andere meer verblijf (dakjes), daarbij gepaard zie je ook dus ook verhoogde inzet van Ondersteuningsbehoeften.
- Zorg wordt zwaarder, dus ook het volume van de indicatie stijgt. Tevens zien we dat er door de wachtlijsten bij de aanbieder vaak crisis bij cliënten ontstaat die op de wachtlijst

staan. Hierdoor worden er tussentijds noodzakelijkwijs nieuwe indicaties afgegeven als overbrugging.

- Veelal is door de escalaties tijdens een wachtlijst ook uiteindelijk alsnog verhoogde inzet van jeugdhulp nodig (dus groter / zwaarder volume).
- Ook zien we een toename van het product diagnostiek: door wachtlijsten bij GGZ voor diagnostiek en behandeling gecombineerd, wordt er meer gezocht naar wie eerder diagnostiek kan gaan uitvoeren. Behandeling volgt dan later alsnog.
- Tenslotte verwachten we een voordeel op de zorgvormen gesloten jeugdzorg en beschikbaarheidsvoorzieningen. Dit voordeel wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door een wijziging in financieringssystematiek. De begroting was nog gebaseerd op de subsidieverleningsbeschikkingen van het voorgaande jaar. In 2021 wordt de zorg van deze voorzieningen voor het eerst via het berichtenverkeer gedeclareerd en hebben we gedurende het jaar een beter beeld van de daadwerkelijke bestedingen.

Programma 6 Budgettaire effecten

Sociaal Domein - Jeugd

Omschrijving afwijking	Bedrag in € *1.000	V/ N
Onze bijdrage OZJT voor taskforce Gezinshuizen en wachtlijstanalyse GGZ neemt toe	63	N
De inzet van combinatiefuncties realiseren we binnen de beschikbare middelen	50	V
Incidentele middelen vanuit Voorliggende voorzieningen Jeugd, Jeugd- en Jongerenwerk en Preventiegelden zetten we in tbv onderstaande interventiemaatregel	264	V
Invulling interventiemaatregel 5.1.6 Versoerd Preventief Jeugdbeleid	317	N
Invulling interventiemaatregel 5.1.2 Inzet middelen OAB	100	N
We geven minder middelen uit aan het GRIP team.	45	V



Bijdrage OZJT (€ 63.000 nadeel)

Begin dit jaar heeft de BC OZJT ingestemd met de opdracht taskforce gezinshuizen. Het doel hiervan is een duidelijker beeld te krijgen van de gezinshuizen en de gezinshuizen die gecontracteerd zijn bij Samen14/OZJT of onderaannemer zijn. De kwaliteit wordt in beeld gebracht en getoetst aan het regionale contract en de landelijke kwaliteitscriteria gezinshuizen.

Middels de meicirculaire hebben lokale gemeenten extra rijksmiddelen ontvangen om de wachtlijsten in de GGZ aan te pakken. In het bestuurlijk overleg van 7 juli jl. is besloten om de analysefase in regionaal verband uit te voeren.

Combinatiefuncties (€ 50.000 voordeel)

Conform de aanvraag Brede Regeling Combinatiefuncties zet de gemeente Hengelo 18,56 fte in. Deze inzet kan ruim binnen de beschikbare middelen worden gerealiseerd.

Incidenteel middelen ter invulling van interventiemaatregel 5.1.6 Versoerd Preventief Jeugdbeleid (per saldo € 53.000 nadeel)

Interventies en projecten voor de interventiemaatregel 5.1.6. Versoerd preventief jeugdbeleid (€ 317.000 nadeel) hebben we in 2021 eenmalig kunnen financieren vanuit incidentele middelen uit de budgetten Jeugd- en Jongerenwerk en Preventiegelden (€ 264.000 voordeel).

Invulling interventiemaatregel 5.1.2 Inzet nieuwe middelen OAB (onderwijsachterstandenbeleid; hier € 100.000 nadeel, binnen Programma 4 voordeel)

We houden dit jaar (eigen) middelen over binnen programma 4/ achterstanden beleid. € 100.000 daarvan wordt binnen programma 6 ingezet ter dekking van de interventiemaatregel 5.1.2. Inzet middelen OAB. Inzet middelen onderwijs achterstandenbeleid eigen middelen.

GRIP team (€ 45.000 voordeel)

Het GRIP-team is een samenwerkingsverband tussen 7 hulpverlenende organisaties, op initiatief van onze gemeente, met als doel om de hulpverlening te ontschotten om zo multiprobleemgezinnen beter te kunnen helpen.

In 2021 is er voor GRIP team minder subsidie aangevraagd en verleend, dan dat we aan

budget beschikbaar hadden. Daarnaast is de subsidie 2020 lager vastgesteld, dan het verleende bedrag.

Programma 6 Beleidsafwijkingen

Sociaal Domein-WMO

- Toename aantal indicaties i.v.m. niet doorgaan van groepsactiviteiten.
- Geen majeure afwijkingen budget voor de maatwerkproducten WMO, wel verschuivingen tussen zorgvormen.

Effecten corona:

- Wachtijd huisbezoeken is lang; omdat ze door Corona niet konden plaatsvinden moeten we herindiceren naast het verwerken van nieuwe aanmeldingen.
- Ondanks de inzet tot op heden, zien we dat er blijvend aandacht nodig is voor eenzaamheid.

Toename indicaties

We zien een toename van geïndiceerde dagbesteding. Afgelopen anderhalf jaar is Wijkkracht gestopt met (groeps)activiteiten. Ook het stopzetten van project "ontmoeten plus" had deze stijging tot gevolg. (deels Corona)

Er zijn veel kortdurende indicaties voor begeleiding, dagbesteding en huishoudelijke ondersteuning afgegeven omdat er geen huisbezoeken mogelijk waren. Deze indicaties werden dus voor kortere tijd (enkele maanden tot een jaar) afgegeven in de hoop dat er bij de herindicatie wél weer een huisbezoek mogelijk was.

Wachtijd huisbezoek

We zien dat de wachtijd voor een huisbezoek momenteel langer is dan in de periode voor Corona. Er waren eerst geen mogelijkheden tot huisbezoek dus zijn er veel kortdurende indicaties afgegeven voor begeleiding, dagbesteding en huishoudelijke ondersteuning. Er werd telefonisch geïndiceerd met alle gevolgen en beperkingen die dit met zich mee bracht. Naast nieuwe aanmeldingen moeten er dus ook veel herindicatie huisbezoeken gedaan worden.

Eenzaamheid

Ondanks de inzet die we tot op heden hebben gepleegd op eenzaamheid blijft de groep groot. Uit de GGD Gezondheidsmonitor 2020 blijkt dat bijna helft van Twentenaren is matig tot (zeer) ernstig eenzaam is. Er zijn veel mensen die zich eenzaam voelen, jong én oud. Oorzaken zijn bijvoorbeeld een verhuizing, ontslag of langdurig ziek zijn. Er is sprake van eenzaamheid als er een verschil ontstaat tussen gewenste en gerealiseerde sociale relaties. Omdat het sterk afhangt van de eigen beoordeling, kunnen mensen zich eenzaam voelen met veel mensen om zich heen, of helemaal niet eenzaam zijn met een klein sociaal netwerk. Het valt op dat vooral de groep jongeren die aangeeft "soms eenzaam" te zijn in Hengelo aanzienlijk is. Blijvend aandacht voor hoe we dit kunnen signaleren en hoe we de jongeren kunnen ondersteunen bij het verminderen van hun eenzaamheid is nodig. Het percentage jongeren dat aangeeft sinds corona eenzamer te zijn in Hengelo ligt boven het Twentse gemiddelde. Uit navraag bij de GGD blijkt dat het niet om een significant verschil gaat.

Maatwerkproducten WMO

We verwachten op dit moment geen majeure afwijkingen ten aanzien van het budget voor de maatwerkproducten WMO – anders dan degene welke hier gerapporteerd zijn. Wel zien we

verschuivingen tussen de verschillende zorgvormen.

- We zien een verdere verschuiving van PGB naar Zorg in Natura producten;
- Afgelopen 1,5 jaar is Wijkkracht gestopt met de (groeps)activiteiten. Ook niet door Wijkkracht georganiseerde andere activiteiten vonden niet meer plaats. Dit heeft geleid tot een toename van geïndiceerde dagbesteding.

Tevens zijn er veel kortdurende indicaties voor begeleiding, dagbesteding en huishoudelijke ondersteuning afgegeven omdat er geen huisbezoeken mogelijk waren. Er werd telefonisch geïndiceerd met alle beperkingen die dat met zich meebracht. Indicaties werden voor kortere tijd (enkele maanden tot een jaar) afgegeven in de hoop dat er bij de herindicatie weer een huisbezoek mogelijk zou zijn zodat goed beoordeeld kan worden of er een indicatie noodzakelijk is.

Programma 6 Budgettaire effecten

Sociaal Domein – WMO

Omschrijving afwijking	Bedrag in € *1.000	V/N
Bijdrage van de GGD voor de uitvoering van het project Integrale Cliëntondersteuning.	20	V
Vanwege een administratieve omissie is het budget voor WvGGZ te hoog geraamd.	40	V
Fraudevorderingen worden niet geraamd, maar zijn wel geïncasseerd	51	V
De eindafrekening PGB's 2020 valt lager uit dan verwacht	171	V
Achterstanden van het CAK in 2020 leiden tot een (administratief) voordeel aan eigen bijdragen in 2021. Minder ritten vervoer leiden daarentegen tot minder incasso eigen bijdragen (deels Corona).	107	V
We verstrekken minder woonvoorzieningen (Corona).	216	V
We rijden minder ritten (vervoer) door de corona beperkende maatregelen (Corona).	113	V



Bijdrage GGD voor gemeentelijk maatwerkbudget project Integrale Cliëntondersteuning (€ 20.000 voordeel)

In de Bestuurscommissie Publieke gezondheid van 1 juli 2020 is besloten tot 'Verdeling en toewijzen financiële middelen integrale samenwerking in Twente'. Als onderdeel van de subsidie van het ministerie van VWS voor het project integrale cliëntondersteuning is er in mei 2021 een individueel maatwerkbudget per deelnemer aan dit project (alle Twentse gemeenten excl. Almelo, Menzis en GGD Twente) beschikbaar gesteld.

Budget voor WvGGZ te hoog geraamd (€ 40.000 voordeel)

Vooruitlopend op de te ontvangen rijksbijdrage voor deze extra/ nieuwe taak per 1 januari 2020 hebben we in de Kadernota 2020 een inschatting gemaakt wat deze taak ons zou gaan kosten en is hiervoor een budget gevormd. De te ontvangen rijksbijdrage is via de meicirculaire 2019 bekend gemaakt en in 1^e instantie op een stelpost gezet. In 2020 is deze stelpost volledig overgeboekt naar het taakveld waarbinnen de WvGGZ valt. Dat had voor een deel 'weggestreept' moeten worden tegen het budget waar we al rekening mee hadden gehouden.

Fraudevorderingen geïncasseerd (€ 51.000 voordeel)

We maken bij het opstellen van de begroting geen inschatting van de te incasseren fraudevorderingen. We hebben op dat moment namelijk nog geen idee of en in welke mate we het komende jaar frauduleuze praktijken zullen opsporen. En vervolgens is dan nog de vraag 'of er nog wat terug te vorderen valt'. In 2021 hebben we tot op heden dus € 51.000 terug kunnen vorderen en stellen we de begroting daarop bij.

PGB's (€ 171.000 voordeel)

De afgelopen periode hebben we de eindafrekening van de Sociale Verzekeringsbank ontvangen over de in 2020 ingezette PGB's. Deze viel € 171.000 lager uit dan verwacht. We hebben de nog te betalen post te hoog ingeschat.

Achterstanden CAK & minder eigen bijdragen vervoer (deels corona) (€ 107.000 voordeel)

De verslaggevingsregels voor gemeenten (het BBV) schrijven voor dat we de eigen bijdragen via het zogeheten "kastelsel" moeten verantwoorden. Dus we verantwoorden de ontvangen

middelen pas in de periode, waarin we ze ook daadwerkelijk op de bankrekening hebben staan. In 2020 liep het CAK aanzienlijke achterstanden op. Intussen zijn die achterstanden grotendeels ingehaald. Maar dit betekent dus dat we in 2020 minder eigen bijdragen in de jaarrekening hebben kunnen verantwoorden en in 2021 dus extra eigen bijdragen (welke eigenlijk betrekking hebben op 2020).

Daar staat tegenover dat we in 2021 minder inkomsten vanuit eigen bijdragen vervoer ontvangen, omdat er minder ritten gereden worden wegens corona.

Woonvoorzieningen (Corona) (€ 216.000 voordeel)

Het is ieder jaar lastig om het aantal en de omvang van de woningaanpassingen goed in te schatten. Ook de corona pandemie zal ongetwijfeld een rol hebben gespeeld in het feit dat er dit jaar minder woningaanpassingen plaatsvinden dan geraamd. Bij de 1^e beleidsrapportage hadden we het bedrag al ongeveer € 150.000 neerwaarts bijgesteld. Echter zien we nu dat we nóg veel minder uitgeven dit jaar.

Minder ritten vervoer (Corona) (€ 113.000 voordeel)

We rijden minder ritten (vervoer) door de corona beperkende maatregelen. Weliswaar moeten wij vervoerders hiervoor compenseren. Echter bedraagt deze compensatie ongeveer 80% van de ritprijs.

Programma 6 Beleidsafwijkingen

Sociaal Domein-Participatie

- Aantal gedupeerden toeslagenaffaire kinderopvangtoeslag stijgt nog steeds.
- De veranderende doelgroep werkt door op meerdere onderdelen van onze dienstverlening.

Effecten corona:

- Meer indicaties afgegeven voor Sociaal Medische Indiceringen Kinderopvang.
- Stijging in de uitgaven voor bijstand levensonderhoud, toenemend bijstandsbestand en de inzet van loonkostensubsidie.
- Vanaf het einde van de Tozo per 1 oktober 2021 tot het einde van het jaar geldt een tijdelijk aangepast Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz-light).
- We verstrekken minder bijzondere bijstand dan begroot.
- De incidentele middelen ontvangen uit het steun- en herstelpakket voor de re-integratie van bijstandsgerechtigden laten wij deels vrijvallen.

Kinderopvangtoeslagaffaire

Gedupeerde ouders van de kinderopvangtoeslagaffaire zijn zwaar benadeeld waardoor zij in ernstige problemen zijn gebracht en velen nog verkeren. Als gemeente bieden wij hulp in de vorm van maatwerk op basis van de hulpvraag op alle levensgebieden. Tot 16 september 2021 hebben 153 ouders zich bij ons gemeld.

Veranderende doelgroep

De extra kosten die de intensieve begeleiding van de steeds bredere en complexer wordende doelgroep in de bijstand met zich meebrengt, hebben wij voor wat betreft de begeleiding naar werk met behulp van de extra ontvangen middelen in december 2020 incidenteel kunnen afdekken. Echter is een deel van deze casuïstiek ook structureel van aard en zullen wij de komende periode genoodzaakt zijn om hier scherp op te monitoren om eventuele noodzakelijke bijstellingen zowel landelijk als lokaal ook op de juiste plek in de organisatie door te voeren.

SMI Kinderopvang

In 2021 hebben wij meer indicaties afgegeven voor Sociaal Medische Indiceringen Kinderopvang. Hiervan is, naar verwachting, 1/3^e Corona gerelateerd en 2/3^e regulier. Gezien dat laatste zullen wij hier onze begroting meerjarig op bij moeten stellen. Daarnaast zijn er door Corona minder inspecties door de GGD uitgevoerd.

Bijstand

T.o.v. zowel 2019 als 2020 zien wij een stijging in de uitgaven voor bijstand voor levensonderhoud, de omvang van ons bijstandsbestand en de inzet van loonkostensubsidie. De verwachting is dat deze stijging ook in de laatste maanden van dit jaar zal voortzetten, mede als gevolg van het stopzetten van de steunmaatregelen per 1 oktober jl.

Tijdelijk aangepast Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz)

Vanaf 1 oktober is de overbruggingsregeling Bbz, Bbz-light, van start gegaan. Deze loopt tot 1 januari 2022.

Bijzondere bijstand

Vanuit de decembercirculaire 2020 hebben wij incidentele middelen ontvangen uit het steun-

en herstellepakket gelet op de toename van de armoede- en schuldenproblematiek. Echter hebben wij, ondanks een lichte stijging in de uitgaven t.o.v. vorig jaar, minder uitgegeven dan begroot.

Participatiewet 2020 en 2021

Vanuit de december circulaire 2020 hebben wij ruim 1,2 miljoen aan incidentele middelen ontvangen uit het steun- en herstellepakket voor de re-integratie van bijstandsgerechtigden. Deze middelen hebben wij deels ingezet om onze reguliere dienstverlening op peil te kunnen houden. Wij hebben echter reeds een uitgebreide infrastructuur, die niet vraagt om nieuw beleid, en van een extreme uitzetting van de doelgroep is (nog) geen sprake, waardoor het overige deel voor 2021 kan vrijvallen.

Programma 6 Beleidsafwijkingen

Sociaal Domein-Participatie

- TONK ondersteunt huishoudens die in problemen komen door terugval van inkomen.
- Tot en met september 52 uitkeringen verstrekt.
- TONK middelen € 1,45 miljoen (tegemoetkoming Rijk) voor zowel uitkering als uitvoeringskosten TONK, waarvan 1,2 miljoen (nog) niet besteed.

Effecten corona:

- Er is door Corona een kwetsbare groep is ontstaan.
- Er is veel minder gebruik gemaakt van de TONK dan vooraf begroot.
- Voor het eind van het jaar komen we met een raadsvoorstel voor de inzet van resterende TONK-middelen.

TONK

Er is veel minder gebruik gemaakt van de Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke kosten (TONK) dan vooraf begroot. Wij zien echter dat er door corona een kwetsbare groep is ontstaan. Wij komen in december van dit jaar met een raadsvoorstel hoe wij de resterende TONK middelen voor deze doelgroep gaan inzetten.

Programma 6 Budgettaire effecten

Sociaal Domein - Participatie

Omschrijving afwijking	Bedrag in € *1.000	V/N
Stijging aantal Sociaal Medische Indiceringen Kinderopvang leidt tot extra last	250	N
Bijstelling inkomsten en lasten Buig gerelateerd	1.224	N
De incidenteel ontvangen middelen uit het steun- en herstellepakket Participatiewet 2021 kunnen deels vrijvallen	643	V
Wij verstrekken minder Bijzondere bijstand dan begroot	200	V
Er zijn hogere lasten kwijtschelding riolering	70	N



Kinderopvang (€ 250.000 nadeel programma 6 - voordeel € 79.000 via programma 9)

In 2021 hebben wij meer indicaties afgegeven voor Sociaal Medische Indiceringen Kinderopvang. T.o.v. onze begroting in 2021 leidt dit tot een extra last van € 320.000. Hiervan is, naar verwachting, 1/3^e Corona gerelateerd en 2/3^e regulier. Wij zullen hier meerjarig onze begroting op bij moeten stellen. Daarnaast zijn er door Corona minder inspecties door de GGD uitgevoerd, waardoor onze lasten Technische hygiëne zorg kinderopvang incidenteel een voordeel van circa € 70.000 laten zien. Vanuit het ministerie hebben wij 2 compensaties inzake deze uitzetting ontvangen welke wij als dekking voor deze overschrijding in willen zetten. (Voorschoolse opvang peuters € 23.685 en € 61.684 voor Noodopvang Cruciale Beroepen waarvan wij voorstellen om het resterende budget van € 55.408 als dekking voor deze overschrijding in te zetten) Deze voordelen lopen via programma 9.

BUIG

Het totale landelijke Macro Budget (BUIG) wordt bepaald door uit te gaan van de gerealiseerde prijs en het gerealiseerde volume in het voorgaande jaar, van een inschatting van de effecten van de conjunctuur en Rijksbeleid in het begrotingsjaar zelf en van de indexering van de gemiddelde prijs. Onlangs, 1 oktober, is het definitieve BUIG Budget gepubliceerd en het landelijke Macro BUIG Budget is naar beneden bijgesteld. Het Hengelose aandeel 2021 bedraagt definitief € 35.099.195.

Ten opzichte van onze begroting betekent dat een nadelige bijstelling op onze inkomsten van € 1.995.000. In vergelijking met zowel 2019 als 2020 zien wij een stijging in de uitgaven voor bijstand voor levensonderhoud, de omvang van ons bijstandsbestand en de inzet van loonkostensubsidie. Echter is de stijging minder hard gegaan dan door ons geprognosticeerd. Ten aanzien van onze begroting stellen wij voor de BUIG gerelateerde lasten met € 771.000 voordelig bij te stellen.

Ons uitgangspunt bij de begroting 2021 was budgettair neutraal, wij gingen ervan uit dat verschillen in inkomsten en uitgaven elkaar zouden compenseren. Daar blijkt nu echter een verschil van € 1.224.000 (€ 1.995.000 minus € 771.000) in te zitten.

De precieze oorzaak is lastig aan te geven doordat de daadwerkelijke landelijke cijfers 2021 pas achteraf gepubliceerd worden en je daaruit pas kan herleiden of de inschattingen van de Rijksoverheid matchen met de werkelijkheid waar gemeenten mee geconfronteerd zijn. Echter is het definitieve budget vastgesteld en zal dit niet leiden tot aanpassingen voor 2021,

maar weer input zijn bij de bepaling van het beschikbare budget 2022. Dit laat zien hoe complex de berekening van het BUIG-budget is, dat mee beweegt met landelijke ontwikkelingen en niet hoeft aan te sluiten bij de situatie van onze gemeente Hengelo. Wat we ook vaak zien is dat economische effecten in Twente pas later zichtbaar zijn dan het landelijke gemiddelde (zoals de WW-cijfers en economische groei of juist krimp). Om bovenstaande situatie meer te duiden hebben wij de werkelijke inkomsten 2019, 2020, 2021 en de werkelijke uitgaven 2019, 2020 en prognose 2021 hieronder op een rij gezet (bedragen in miljoen euro):

	Werkelijk 2019	Werkelijk 2020	Prognose 2021
Ontvangst of uitgave			
Ontvangen bijdrage BUIG	35,4	35,9	35,1
Uitgaven PW, IOAZ en IOAW	-32,1	-32,9	-33,1
Uitgaven loonkostensubsidie	-1,1	-1,5	-1,7
Overige (BBZ en terugvordering)	0,7	0,4	0,1
Resultaat BUIG	2,9	1,9	0,4

In het verleden hebben wij dit voordeel structureel in onze begroting verwerkt. Het voordeel valt nu minder positief uit dan verwacht, waardoor wij nu met een nadeel t.o.v. onze begroting geconfronteerd worden. Wij zijn nog in afwachting van de landelijke ontwikkelingen bijstand om te kunnen prognosticeren wat dit voor onze meerjarenbegroting betekent.

Participatiewet 2020 en 2021 (€ 643.000 voordeel programma 6 en € 363.000 voordeel via programma 9)

Vanuit de decembercirculaire 2020 hebben wij ruim 1,2 miljoen aan incidentele middelen ontvangen uit het steun- en herstelpakket voor de re-integratie van bijstandsgerechtigden. Deze middelen hebben wij deels ingezet om onze reguliere dienstverlening op peil te kunnen houden. Wij hebben echter reeds een uitgebreide infrastructuur, die niet vraagt om nieuw beleid, waardoor € 588.000 kan vrijvallen. Daarnaast valt € 363.000 administratief vrij via programma 9 en zult u daar als voordeel verwerkt zien. Het totale voordeel van € 951.000 zou je moeten betrekken bij het hierboven gepresenteerde en Buig gereleteerde nadeel van € 1.224.000.

Daarnaast hebben wij vanuit de centrum gemeente een bijdrage versterking Taalhuis ontvangen en hebben wij, Corona gerelateerd, minder in kunnen zetten op onze taalinstrumenten. Per saldo leidt dit tot een voordeel van € 55.000.

Bijzondere bijstand (€ 200.000 voordeel)

Vanuit de decembercirculaire 2020 hebben wij incidentele middelen ontvangen uit het steun- en herstelpakket gelet op de toename van de armoede- en schuldenproblematiek. Echter hebben wij, ondanks een lichte stijging in de uitgaven t.o.v. vorig jaar, nog voldoende middelen vanuit onze reguliere begrote middelen bijzondere bijstand beschikbaar waardoor wij middels deze Berap € 200.000 laten vrijvallen.

Kwijtschelding riolering (€ 70.000 nadeel)

Er zijn hogere lasten kwijtschelding riolering welke wij gaan onttrekken uit de voorziening Riolering. Deze onttrekking loopt via programma 7.

Programma 6 Budgettaire effecten

Sociaal Domein - Participatie

Omschrijving afwijking	Bedrag in € *1.000	V/N
Bbz Light	PM	
Overige wijzigingen	0	-
- Tozo bijstellen inclusief storting naar reserve		
- Toeslagen problematiek		
- Pilot Inburgering inclusief vrijval reserve € 40.356		
- Subsidies en overige kleine wijzigingen		



Bbz Light (PM)

Vanaf 1 oktober is de overbruggingsregeling Bbz van start gegaan. Deze loopt van 1 oktober 2021 tot 1 januari 2022.

Bij deze overbruggingsregeling geldt voor het Bbz in kwartaal 4 van 2021:

- vermogenstoets is niet van toepassing
- aanvragen Bbz-uitkering is met terugwerkende kracht mogelijk (maximaal 2 maanden)
- het vaststellen van het inkomen en de hoogte van de Bbz-uitkering gebeurt per kalendermaand (in plaats van per boekjaar) en de directe verstrekking van de Bbz-uitkering is om niet (en niet als voorlopige lening)

Aan het BUIG Budget is extra budget toegevoegd, echter verwachten wij dat deze niet toereikend zal zijn. Wij monitoren deze uitgaven en zullen deze later verantwoorden.

Tozo

De Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo 3, 4 en 5) hebben wij tot 1 oktober 2021 uitgevoerd voor zowel de gemeente Hengelo als ook onze opdracht gevende gemeenten. Dit leidt tot verschuivingen in baten en lasten die wij budgettair neutraal verwerkt hebben. Voor de Tozo reserve leidt dit tot een extra storting van € 210.946, waarmee wij de toekomstige doorlopende Tozo werkzaamheden naar verwachting budgettair neutraal kunnen uitvoeren.

Hengelse cijfers :

Tozo 3 eindstand: 620 toekenningen inkomensaanvullingen en 56 toekenningen voor een Tozo Krediet.

Tozo 4 eindstand : 341 toekenningen inkomensaanvullingen en 10 toekenningen voor een Tozo krediet.

Tozo 5 tussenstand: 229 toekenningen inkomensaanvullingen en 2 toekenningen voor een Tozo Krediet. (*tussenstand 24 september 2021*)

Wij verwachten dat circa 50% van deze ondernemers een BBZ light aanvraag in zullen gaan dienen.

Kinderopvangtoeslagaffaire

Gedupeerde ouders van de kinderopvangtoeslagaffaire zijn zwaar benadeeld waardoor zij in ernstige problemen zijn gebracht en velen nog verkeren. Het is voor deze ouders van belang de nieuwe (frisse) start te maken die ze verdienen. Het zo snel als mogelijk kwijtschelden van

de publieke schulden is een essentieel onderdeel van het herstellen van het collectief onrecht dat deze inwoners door de overheid is aangedaan. De op Prinsjesdag bij de Tweede Kamer in te dienen Verzamelwet hersteloperatie toeslagen zal de grondslag bieden om gemeentelijke vorderingen op gedupeerde ouders en diens toeslagpartner kwijt te schelden. De beoogde inwerkingtreding van de Verzamelwet hersteloperatie toeslagen is 1 januari. Het is wenselijk om, vooruitlopend op de inwerkingtreding van de genoemde wetgeving per 1 januari 2022, de in aanmerking komende vorderingen nu reeds kwijt te schelden. Tot 16 september 2021 hebben 153 ouders zich gemeld. Conform deze tussenstand zal dit leiden tot een extra kwijtschelding van circa € 158.000 echter verwachten wij dat de komende periode meer gedupeerden zich zullen melden en deze post toe zal nemen (*begroot 2021 € 200.000*). Wij kunnen deze kwijtschelding inclusief uitvoeringsbudget declareren bij het Rijk en hebben deze mutatie daarom budgettair neutraal doorgevoerd.

Overige wijzigingen

Voor de Pilot Inburgering verwachten wij in 2021 € 130.225 aan uitgaven. Het resterende budget ad € 40.356 kan vrijvallen.

In 2021 ontvangen wij voor zowel Boosten ondernemerschap als Vakkundig aan het werk een subsidie waarvoor wij de begroting op baten en lasten budgettair neutraal bij dienen te stellen. Tot slot nog enkele kleine administratieve wijzigingen, maar deze zijn per saldo allen budgettair neutraal doorgevoerd.

Kapitaallasten € 12.000 voordeel (toelichting dia 37).

Programma overschrijdende budgettair neutrale wijzigingen € 1.683.000 nadeel (toelichting dia 40).

Programma 7 Beleidsafwijkingen

Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid

Afval

- PMD: afspraken met Nedvang verlengd tot 31 december 2021.

Effecten corona:

- Er zijn geen corona effecten.

Afval

De afspraken van de Twentse gemeenten met Nedvang zijn verlengd tot eind dit jaar. Voor PMD met een vervuiling tussen de 15-35% ontvangen we een vergoeding van € 130/ton. Knelpunt blijft de kwaliteit van het PMD in verzamelcontainers. Vrijwel alle ingezamelde materiaal wordt afgekeurd.

Programma 7 Budgettaire effecten

Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid

Omschrijving afwijking	Bedrag in € *1.000	V/N
Hogere inkomsten en lasten rioolheffing (hogere dotatie in de voorziening)	70	V
Hogere opbrengsten oud papier	100	V
Extra kosten dump afval	125	N
Dividend uitkering Twente Milieu ten gunste van de afvalbegroting	140	V
Saldo afval ten gunste van de voorziening	115	N



Riolering

Er zijn hogere inkomsten uit Rioolheffing (€ 245.000) en er wordt € 46.000 minder rente en afschrijvingen doorbelast. Dit voordeel van € 291.000 wordt, verminderd met de hogere kwijtschelding van € 70.000 (in programma 6), dus voor € 221.000, gestort in de voorziening Riolerings. Per saldo een voordeel in dit taakveld van € 70.000.

Afval

De afspraken van de Twentse gemeenten met Nedvang zijn verlengd tot eind dit jaar. Voor PMD met een vervuiling tussen de 15-35% ontvangen we een vergoeding van € 130/ton. Knelpunt blijft de kwaliteit van het PMD in verzamelcontainers. Vrijwel alle ingezamelde materiaal wordt afgekeurd.

Verder zijn er enkele punten die afwijken van de eerdere verwachting: we denken extra kosten te hebben voor zwerfafval en bijplaatsingen: een nadeel van € 125.000. Daar tegenover staat een niet begrote ontvangst vanuit dividend van Twente Milieu: een voordeel van € 140.000. Daarnaast is de wereldmarktprijs voor oud papier enigszins hersteld waardoor we ook hier een meevaller verwachten van € 100.000. De kapitaallasten van vallen € 9.000 lager uit. Deze ontwikkelingen verlopen echter budgetneutraal voor de gemeente begroting, omdat het resultaat van het onderdeel afval wordt verrekend met de voorziening. Door deze effecten hoeft er naar verwachting € 124.000 minder te worden onttrokken aan de voorziening afval in 2021.

Kapitaallasten € 2.000 voordeel (toelichting dia 37)

In totaal is voor € 57.000 minder kapitaallasten in programma 7 verwerkt. Hiervan wordt € 46.000 in de voorziening riolering gestort en € 9.000 in de voorziening afval, waardoor slechts € 2.000 als voordeel voor dit programma doorwerkt.

Programma overschrijdende budgettaire neutrale wijzigingen € 116.000 nadeel (toelichting dia 40)

Programma 8 Beleidsafwijkingen

Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

- De inwerkingtredingsdatum van de invoering van de Omgevingswet staat nog (steeds) niet vast.
- Reserve grondbedrijf is gedaald van 14 naar 5 miljoen.
- Er worden meer woningbouwkavels verkocht.
- De boekwaarde van het grondbedrijf daalt harder dan aangenomen door de goede verkopen.

Afwijkingen binnen de projecten:

- Verkoop kavels Broek Noord vertraagd door koppeling met vaststelling Bestemmingsplan.
- In Broek Oost valt € 100.000 vrij vanwege meevallers bij het bouwrijp maken.

Er zijn geen financiële afwijkingen te melden.

Invoering Omgevingswet

In het voorjaar 2021 is de inwerkingtredingsdatum van de Omgevingswet bepaald op 1 juli 2022. Of deze datum doorgang zal vinden, hangt echter af van het tijdig gereed komen van het Digitaal Stelsel Omgevingswet. Eind oktober wordt bepaald of vastgehouden wordt aan 1 juli 2022. Besluitvorming door de Tweede en Eerste Kamer wordt vervolgens in het eerste kwartaal van 2022 verwacht. Ondanks eerder en eventueel verder uitstel, werken wij door aan de implementatie van de Omgevingswet. Voor sommige zaken zijn wij echter afhankelijk van de inwerkingtreding van de wet, zoals ingebruikname van de nieuwe software en werkprocessen.

Uitstel van de Omgevingswet heeft financiële consequenties voor gemeenten. Uit de Miljoenennota wordt duidelijk of compensatie wordt verkregen voor het eerdere uitstel van 1 januari naar 1 juli 2022.

Voor gemeenten zijn de invoeringskosten van de Omgevingswet hoog en op grond van het Integraal Financieel Beeld (maart 2021) blijkt dat twijfelachtig is of deze kosten terugverdiend kunnen worden. VNG lobbyt in de kabinetsformatie voor afspraken over een budgetneutrale invoering met een terugverdientijd van 10 jaar.

Grondbedrijf

De reserve grondexploitatie wordt gebruikt om ruimtelijke doelstellingen te realiseren. Voor de realisatie van het plan Lange Wemen en Hart van Zuid zijn er daarom bijdragen gedaan vanuit deze reserve. Bij het vaststellen van de jaarrekening mochten van wetswege de voorzieningen (fietscrossbaan, velden etc.) voor Landmanserve en Hart van Zuid niet meer in de grondexploitatie opgenomen worden. Omdat er altijd wel vanuit is gegaan dat dit vanuit het grondbedrijf betaald zou worden, wordt voorgesteld deze voorzieningen t.l.v. de reserve te brengen (dit is wel toegestaan). Met alle wijzigingen daalt de reserve van een verwachte stand van € 14,0 miljoen naar € 5,0 miljoen.

De verkopen van de kavels voor woningbouw verlopen voorspoedig en deze lopen voor op de planning. Door het succes zijn er nauwelijks nog vrije kavels. Nieuwe aanbod van kavels realiseren kost tijd. Daardoor kan er een dip ontstaan in de verkopen van volgend jaar.

De verkopen voor bedrijventerreinen liggen op schema. Kavels voor reguliere bedrijventerreinen verkopen erg goed. Verkoop van terreinen met kantoren of

maatschappelijke doeleinden vragen om meer aandacht. Daarom is een start gemaakt met promotiewerkzaamheden en dat lijkt vruchten af te gaan werpen.

Verwacht werd bij de herzieningen voor 2021 dat er in totaal, zonder BXL, voor € 30,9 miljoen aan kavels werd verkocht. Het is nog steeds de verwachting dat deze doelstelling gerealiseerd wordt.

De boekwaarde daalt, o.a. door de goede verkopen, harder dan eerder aangenomen (verwacht € 106,3 miljoen). Daarmee komt de boekwaarde eind 2021 naar verwachting dichterbij de buurt van de € 100 miljoen.

Afwijking binnen projecten

Bij Broek Noord is de verkoop van kavels gekoppeld aan de vaststelling van het bestemmingsplan. Lukt dat volgens planning in november dan wordt de geprognostiseerde opbrengst alsnog gerealiseerd.

Overige informatie: omgevingsprogramma Beckum

In oktober 2020 stelde uw raad de Omgevingsvisie Hengeloos Buiten vast. Eén van de daarin aangekondigde omgevingsprogramma's is 'Beckum, Leefbaar Dorp verbonden met het Land'. Mede op uitdrukkelijke wens vanuit Beckum is de voorbereiding van dat omgevingsprogramma inmiddels gestart.

Actualisatie kapitaallasten € 393.000 voordeel (toelichting dia 39)

Programma 9 Beleidsafwijkingen

Bestuur en ondersteuning

- Bestuurlijke samenwerking: Transitie Regio Twente.
- Businesscase bedrijfsvoering Haaksbergen: verdere samenwerking op IT.
- Klimaat installaties stadhuis werken niet naar verwachting.

Bestuurlijke samenwerking

In 2021 heeft de transitie van Regio Twente plaatsgevonden. Medio dit jaar is de laatste AB-vergadering van Regio Twente oude stijl geweest. Concreet is Regio Twente omgevormd tot:

- (a.) de GR Gezondheid,
- (b.) de bedrijfsvoeringorganisatie Recreatieschap Twente (deze blijft t/m 01-01-2022 onderdeel van de GR Gezondheid),
- (c.) Twenteboard met de uitvoeringsorganisatie Twente Board Development en een gemeentelijke regionale voorbereiding in de Bestuursovereenkomst Sociaal Economische Structuurversterking Twente.
- (d.) de verschillende Coalitions of the Willing. Op dit moment wordt nog hard gewerkt aan het onderbrengen van de gastheerschappen van deze Coalitions bij de gemeenten Enschede en Hengelo. Voor g-technische omzetting van de samenwerking van de ene gastheer (Regio Twente) naar de andere (Hengelo of Enschede); de inhoud eHengelo gaat het om werkzaamheden op het gebied van Milieu, Duurzaamheid en Afval (MDA), Mobiliteit en Netwerkstad Twente. Dit is in feite een bedrijfsvoering financiën, deze blijven in beginsel ongewijzigd.

Ten aanzien van de samenwerking op het gebied van internationaal komen de (lobby) bijeenkomsten fysiek langzamerhand weer op gang maar zijn de meeste bijeenkomsten nog digitaal. Dit is voorzien in de begroting, zodat de uitvoering conform begroting plaatsvindt. Met name op het mobiliteitsdossier wordt nauwer samengewerkt met de Euregio en de provincie. Op dit moment wordt veel energie gestoken in de Zwolle-Twente-Münster treinverbinding samen met de provincie en Euregio. Met Enschede wordt nauwer samen gewerkt op het gebied van de lobby Internationaal en de deelname aan internationale netwerken zoals Eurocities.

Businesscase bedrijfsvoering Haaksbergen:

In maart van dit jaar heeft het college van Hengelo het college van Haaksbergen op verzoek van Haaksbergen een aanbieding gedaan voor de overname van en samenwerking op het gebied van bedrijfsvoering. Haaksbergen heeft aan de hand van deze aanbieding geconcludeerd dat deze weliswaar voldoet aan de behoefte om de aanwezige kwetsbaarheden in de bedrijfsvoering op te lossen, maar dat een volledige acceptatie van de aanbieding op dit moment gelet op de omvang financieel een stap te ver is.

Vervolgens heeft het college van Haaksbergen het verzoek gedaan de samenwerking op IT met Hengelo tot stand te brengen door middel van toetreding tot de bestaande centrumgemeenteregeling "ICT-samenwerking Hengelo" met Oldenzaal en SWB Midden Twente.

Voor deze toetreding tot de centrumgemeenteregeling zal binnenkort een voorstel aan de diverse gemeenteraden worden aangeboden, waaronder die van Hengelo.

Klimaat installaties stadhuis werken niet naar verwachting:

In het afgelopen jaar is gebleken dat de warmtepomp in het stadhuis niet optimaal werkt. Als gevolg hiervan ervaren wij problemen met het klimaat. Dit heeft ook consequenties voor onze duurzaamheidsdoelstelling die we dachten te behalen op basis van het ontwerp. Er zullen aanpassingen aan de installatie moeten volgen om de doelstellingen van het ontwerp (minder verbruik en lagere energielasten) te behalen. Op dit moment vindt onderzoek plaats naar de oorzaken en mogelijke oplossingen. Dit onderzoek is nodig om tot de meest effectieve en duurzame oplossing te komen. Gezien de complexiteit verwachten wij dat dit onderzoek pas in de eerste helft van 2022 is afgerond waarna wij de nodige interventies kunnen plegen om zo voor het stookseizoen 2022/2023 het systeem aangepast te kunnen hebben. Wij informeren u middels de reguliere planning en control cyclus over de voortgang.

Programma 9 Budgettaire effecten

Bestuur en ondersteuning

Omschrijving afwijking	Bedrag in € *1.000	V/N
Septemercirculaire gemeentefonds 2021 excl. compensabele uitgaven sociaal dom.	295	V
Parkeeropbrengsten	230	V
Bijstelling van de rentelasten van het aantrekken en uitzetten van leningen	234	V
Aframen van algemene stelposten	348	V
Bijstelling OZB-heffing na actualisering prognose	130	V
Raming kosten no cure no pay bedrijven en toename oninbare belastingdebiteuren	284	N
Lagere personeelsinzet Tozo leidt tot lagere overhead	91	V
Aframen stelposten sociaal-medische indicatie kinderopvang	79	V



Septemercirculaire gemeentefonds € 295.000 voordeel

In totaal is € 2.291.000 ontvangen. Daarvan is € 1.200.000 budgettair neutraal met de uitgaveposten in het sociaal domein verwerkt, waardoor € 1.091.000 resteert. Hiervan is € 796.000 als stelposten in dit programma als lasten opgenomen, waardoor per saldo een voordeel van € 295.000 resteert. Dit geeft samen met de storting van € 285.000 in de Reserve Decentralisatieuitkeringen (nadelig, zie hierna reserves) een netto effect vanuit de Septemercirculaire 2021 van € 10.000 voordelig in 2021.

De septemercirculaire wordt parallel met deze rapportage per brief toegelicht, inclusief het effect voor de volgende jaren.

Parkeeropbrengsten € 230.000 voordeel

In z'n totaliteit € 230.000 hogere dan geraamde parkeerinkomsten (uitgaande van herstel) met inachtneming van een eerdere Coronabijstelling van de begroting van € 480.000. Hogere dan begrote inkomsten uit vergunningen (€ 125.000). I.v.m. de werkzaamheden aan de Marskant was er voor gekozen de begroting nog niet bij te stellen. Er wordt ondanks de Coronabijstelling een tekort verwacht op straatparkeren (€ 10.000), maar een hogere inkomst op garage parkeren (€ 75.000) en fiscale naheffing (€40.000). E.e.a. sterk afhankelijk van de mate van herstel.

Bijstelling van de rentelasten € 234.000 voordeel

In 2021 zijn er geen nieuwe financieringen aangetrokken, bij de 1^e Beleidsrapportage is al afgeraamd. Deze trend zet door in de rest van 2021, waardoor onze rentelasten lager uitvallen dan verwacht.

Aframen algemene stelposten € 348.000 voordeel

Er zijn stelposten afgeraamd waarvan de budgetreservering niet meer nodig was. Het gaat om stelposten duurzaamheid uit de kaderbrief 2019 (€ 100.000) en nieuw beleid begroting 2020 (€ 150.000) en een stelpost integraal actieplan binnenstad (€ 98.000). Alleen wat in 2021 niet nodig is wordt afgeraamd. Voor zowel duurzaamheid als voor de binnenstad zijn structureel t/m 2025 middelen begroot, waardoor deze aframing geen invloed heeft op de mogelijkheid om deze projecten te blijven bekostigen.

Bijstelling OZB-heffing na actualisering prognose € 130.000 voordeel

De werkelijk opgelegde OZB wijzigt altijd van de prognose in de begroting, omdat deze afhankelijk is van de werkelijke ontwikkelingen van nieuwbouw, sloop (areaalontwikkeling). GBTwente prognosticeert voor eind 2021 een toename t.o.v. de begroting met € 130.000.

Kosten no cure no pay bedrijven en oninbaar € 284.000 nadeel

De kosten van no cure no pay bedrijven is een majeure ontwikkeling, die vorig jaar grote proporties heeft aangenomen. Bedrijven stellen om niet hun diensten beschikbaar aan inwoners om hen te helpen om de WOZ-waarde van hun woning naar beneden te krijgen. Deze ontwikkeling heeft als kenmerk, dat de inwoner weinig (€ 1,30 per € 1.000 WOZ-waarde) verdient, terwijl deze bedrijven bij honorering van het bezwaar al snel een paar honderd euro kunnen incasseren. Dit is wettelijk legitiem, maar maatschappelijk verwerpelijk, omdat de kosten via een omweg uiteindelijk bij de burger kunnen belanden. Daarom heeft GBTwente veel energie gestoken in informatie aan inwoners en het het gemakkelijk maken voor inwoners om zelf bezwaar aan te tekenen. Dit heeft al succes gehad in 2021. Alsnog verwachten we een extra doorbelasting van ncnp-kosten van € 130.000.

De kosten oninbaar zijn tot heden niet geraamd, omdat ze gedekt werden door een meeropbrengst in de OZB. Doordat we steeds nauwkeuriger omgaan met de inschatting van de werkelijke OZB (zoals in voorgaande post) moeten we ook rekening houden met oninbaar, geraamd op € 154.000. Een nog niet nader te duiden onderdeel hiervan betreft ook betalingsproblemen door gevolgen van Corona.

Lagere personeelsinzet TOZO € 91.000 voordeel**Aframen stelposten smi kinderopvang € 79.000 voordeel****Overige verschillen € 12.000 voordeel**

- Crematoria Twente BV heeft alsnog € 25.000 dividend uitgekeerd aan Openbaar Lichaam Crematoria Twente BV, die het dividend heeft doorgestort aan gemeenten. Vooraf was niet gerekend op dividend omdat er geen winst verwacht was en prioriteit gegeven werd aan het op peil houden van het eigen vermogen van de BV. Overige bijstelling € 1.000.
- In de eerste 4 maanden van het jaar mochten terrassen niet open zijn. In de Verordening Precariobelasting is bepaald dat voor die periode ontheffing verkregen kan worden. Het college heeft besloten om deze ontheffing direct in mindering te brengen op de aanslag Precariobelastingen 2021. We rekenen op een batenvermindering van € 40.000.
- Een stelpost van grijs naar groen is afgeraamd voor € 14.000 (V).
- Een stelpost kinderopvang is afgeraamd voor € 6.000 (V).
- Een stelpost milieu is afgeraamd voor € 19.000 (V).
- Een batige stelpost die was opgenomen in verband met het verkopen van een pand is afgeraamd voor € 13.000 (N).

Actualisatie kapitaallasten € 128.000 nadeel (toelichting dia 37).**Programma overschrijdende budgettaire neutrale wijzigingen € 1.559.000 voordeel** (toelichting dia 40).

Budgettaire effecten kapitaallasten

Alle programma's

Programma	Afschrijving	Rente	Kapitaal-lasten
2-Verkeer, vervoer en waterstaat	-644	-175	-819
3-Economie		-2	-2
4-Onderwijs	-45	-79	-124
5-Sport, cultuur en welzijn	-112	-7	-119
6-Sociaal Domein	-9	-3	-12
7-Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid	-30	-28	-58
8-Volkshuisvesting, RO en stedelijke vernieuwing	-156	-237	-393
9-Bestuur en ondersteuning	-903	-393	-1.296
Effect mutaties in de programma's	-1.899	-924	-2.823
9-Treasury	500	924	1.424
Effect mutaties totaal	-1.399	0	-1.399



De werking van kapitaallasten

Afschrijvingslasten worden rechtstreeks in de programma's verwerkt. Daarom hebben afschrijvingslasten rechtstreeks invloed op het jaarresultaat. De bijstellingen van kapitaallasten zijn in principe incidenteel van aard. In de begroting 2022 zijn de lasten op de juiste wijze opgenomen. Het effect van een jaar later starten met afschrijven betekent dat we op het einde van de looptijd een jaar langer doorgaan met afschrijven.

Rentelasten komen in de programma's terecht na doorbelasting van de rentekosten in het subtaakveld Treasury aan de programma's. Dit vindt plaats op basis van de investeringen die zijn gepleegd om een programmadoel te dienen. Elke investering is aan een programma gekoppeld en zo worden de financieringslasten van die investering aan het programma toegerekend. Dit gebeurt met behulp van een gemiddelde rente, de omslagrente. Deze was voor 2021 1,5%. Voor de doorbelaste rente ontvangt het subtaakveld Treasury een even grote bijdrage. Daarom zijn de rentedoorbelastingen voor de gezamenlijke programma's altijd budgettair neutraal.

In de toelichting per programma hebben we de kapitaallasten, ondanks dat ze hier thuis horen, niet opgenomen. Omdat kapitaallasten overal eenzelfde effect (overschot) en verklaring (minder of later geïnvesteerd) hebben, worden ze voor de overzichtelijkheid hier in programma 9 verklaard.

Toelichting tabel en totaal effect op de exploitatie

De tabel geeft de verdeling van de lasten naar soort (rente of afschrijving) per programma weer.

Op de regel 9-treasury is bij de afschrijvingen een voorlopige afschrijvingslastvermindering vanuit de 1^e Beleidsrapportage 2021 terug gedraaid, omdat inmiddels de analyse volledig heeft plaatsgevonden en de verdeling over de programma's bekend is. Het totale afschrijvingseffect is nu € 1,9 mln voordelig, waarbij het effect van € 0,5 miljoen al genomen is bij de 1^e Beleidsrapportage 2021 en het effect voor deze beleidsrapportage daarom € 1,4 miljoen bedraagt.

Op regel 9-treasury is bij rente het nadeel van de lagere rentedoorbelasting, die voordelig was in de programma's 2 t/m 9, zichtbaar.

Bij de subtaakvelden afval, riolering en grondexploitaties is er sprake van een "gesloten

systeem". De baten en lasten bij afval en riolering worden met de voorziening verrekend en de effecten van grondexploitaties, in dit geval erfpachtgronden, worden met de reserve grondexploitaties verrekend. Voordelen in die subtaakvelden leiden tot een dotatie aan de voorziening of reserve, waardoor de afschrijvings- en rentevoordelen naar de spaarpot van de inwoners, dan wel naar de reserve gaan. Dit is dan een nadeel voor de gemeentelijke exploitatie. De volgende bedragen zijn een correctie op het voordeel van € 1,4 miljoen uit de tabel:

Afval en riolering: € 55.000

Grondexploitaties: € 197.000

Samen € 252.000.

Het totale netto voordeel uit de kapitaallasten wordt daarmee € 1.399.000 minus € 252.000 = € 1.147.000.

Zowel rente- als afschrijvingsvoordelen ontstaan als we minder investeren, dan bij de begroting is verwacht.

Investeringsen leiden in onze systematiek pas tot afschrijvingslasten met ingang van het jaar volgend op het gereed komen van de investering.

Door zowel externe als interne omstandigheden kunnen investeringen later gereed zijn dan verwacht. Als we daarmee een jaareinde overschrijden wordt in het gehele jaar niet afgeschreven. Dit is conform de financiële verordening.

De kapitaallasten voor de investeringen die in 2021 niet gereed zijn gekomen, zijn al opgenomen in de begroting van 2022. De kapitaallasten van de deze investeringen starten een jaar later en zullen hierdoor een jaar langer doorlopen.

Wel is het mogelijk, dat we ook in 2022 wederom niet alle geplande investeringen gereed kunnen melden. Dan kan ook in 2022 een lagere afschrijvingslast voorkomen.

We intensiveren onze analyse volgend jaar en gaan inzetten op reële planningen van investeringen, waardoor we reëler kunnen begroten.

Afschrijvingsverschillen kunnen we in de Eerste Beleidsrapportage al analyseren en rapporteren. Door andere prioriteiten en een te weinig personele capaciteit op dat moment komen we nu met de analyse.

Vertragingen hebben zich onder andere voorgedaan bij:

- diverse infrastructurele werken
- 2e fase ter verbetering van de haven
- afwikkeling verbouwing Hazemeijer pand t.b.v. Oyfo
- de nieuwbouw VSPO voortgezet speciaal onderwijs
- meerdere binnenstadprojecten
- ICT-investeringen

Maatschappelijke effecten kapitaallasten

Alle programma's

- Investeringsinfrastructuur
 - Het industrieplein
 - Kuipersdijk
 - Straatverlichting
 - De haven
- ICT-investeringen
 - Vervangingsinvesteringen
 - (Mogelijke) transitie naar de cloud
- Investeringshuisvesting
 - Oyfo
 - VSPO
 - Oplevering stadskantoor
- Investeringsbinnenstad



Investeringsinfrastructuur:

- Het industrieplein (skatepark) is inmiddels in gebruik genomen, maar administratief nog niet afgesloten in verband met nazorg.
- Uitvoering Kuipersdijk is in gebruik genomen, ook hiervoor geldt dat deze investering nog in de nazorg verkeerd.
- De investeringen van de straatverlichting 2020 heeft vertraging opgelopen.
- De werkzaamheden in de haven van Hengelo is in overleg met Rijkswaterstaat naar achteren verschoven om elkaar niet in het vaarwater te zitten. De verruiming van het Twentekanaal laat hiermee op zich wachten.

ICT-investeringen:

- Vervangingsinvesteringen zijn uitgesteld omdat de markt nog niet de gewenste oplossingen kan leveren, zoals vervanging van IRIS.
- Daarnaast wordt er een oriëntatie uitgevoerd of de ICT on-premise (in huis) georganiseerd blijft of dat er gekozen gaat worden voor een omvorming naar cloud-toepassingen. Dit heeft gevolgen voor de wijze waarop de financiering moet worden ingericht. Er is dan veelal sprake van abonnementen in plaats van investeringen.

Huisvesting:

- De afronding en opening van de huisvesting Oyfo vindt in 2021 plaats.
- De nieuwbouw van VSPO (voortgezet speciaal onderwijs) heeft vertraging opgelopen.
- Incidenteel lagere kosten als gevolg controle op de investeringen in de jaarrekening. In de begroting 2022 is dit effect al verwerkt.

Investering binnenstad:

- In 2017 is er een integraal actieplan voor de binnenstad opgesteld, in de praktijk blijkt deze te enthousiast te zijn.

Budgettaire effecten reserves

Omschrijving afwijking	Bedrag in € *1.000	V/N
Bijdrage jeugdmiddelen Septembercirculaire 2021	48	N
Bijdrage lokale cultuur Septembercirculaire 2021 (Corona)	237	N
Besteding Reserve duurzaam Veilig 2021	60	V
Verrekening kapitaallasten erfpacht met reserve	197	N
Verrekening kapitaallasten Landmanserve (sportvelden en fietscross) met reserve	88	V
Pilot inburgering	86	V
Tozo	210	N
Participatiewet 2020	363	V
Reserve Grondexploitatie correctie investeringen	1.722	V
Reserve Kapitaallasten correctie investeringen Grondzaken	1.722	N
Personeel sociaal (budgettair neutraal)	84	V
Dotatie van het resultaat van deze beleidsrapportage aan de Algemene Reserve	2.767	N

Gemeente
Hengelo

Bijdrage jeugdmiddelen Septembercirculaire

In de Septembercirculaire 2021 heeft het kabinet extra middelen beschikbaar gesteld, die we in de reserve decentralisatie-uitkeringen storten om later te kunnen inzetten.

Bijdrage lokale cultuur Septembercirculaire (Corona)

In de Septembercirculaire 2021 heeft het kabinet extra middelen beschikbaar gesteld ter compensatie van de extra uitgaven als gevolg van de coronacrisis. Voor Hengelo is dit bijna € 237.000. Wij stellen voor dit bedrag voor nu te storten in de reserve decentralisatie-uitkeringen in afwachting van nadere plannen. Op dit moment staan de regelingen open en wachten we tot we voldoende aanvragen hebben om te behandelen. Indien het subsidieplafond in zicht komt, gaan we uw gemeenteraad voorstellen om de subsidieplafonds op te hogen met als dekking deze nieuwe middelen uit de septembercirculaire 2021.

Bestedingsplan Reserve Duurzaam Veilig 2021

Voor de jaarschijf 2021 worden er lasten verwacht op het gebied van verkeersveiligheid (€ 60.000) in programma 2. We onttrekken hetzelfde bedrag uit de reserve Duurzaam Veilig. Per saldo is dit effect budgettair neutraal.

Verrekening kapitaallasten erfpacht met reserve

Het erfpachtresultaat is hoger als gevolg van renteverlaging. Deze wordt conform de gehanteerde werkwijze toegevoegd aan de Reserve Grondexploitatie.

Verrekening kapitaallasten Landmanserve

Vanuit de reserve kapitaallasten kunnen de jaarlijks kapitaallasten worden gedekt. Voor 2021 betekent dit dat er € 88.000 onttrokken moet worden uit de reserve kapitaallasten.

Pilot inburgering

Voor de Pilot Inburgering/Veranderopgave zit nog € 86.000 in de reserve decentralisatieuitkeringen. Hiervan wordt € 40.000 nog ingezet. Het resterende gereserveerde bedrag van € 40.356 kan vrijvallen.

Tozo

De Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo 3, 4 en 5) hebben wij tot

1 oktober 2021 uitgevoerd voor zowel de gemeente Hengelo als ook onze opdracht gevende gemeenten. Dit leidt tot verschuivingen in baten en lasten die wij budgettair neutraal verwerkt hebben. Voor de Tozo reserve leidt dit tot een extra storting van € 211.000, waarmee wij de toekomstige doorlopende Tozo werkzaamheden naar verwachting budgettair neutraal kunnen uitvoeren.

Participatiewet 2020

Vanuit de december circulaire 2020 hebben wij ruim 1,2 miljoen aan incidentele middelen ontvangen uit het steun- en herstelpakket voor de re-integratie van bijstandsgerechtigden. Deze middelen hebben wij deels ingezet om onze reguliere dienstverlening op peil te kunnen houden. Wij hebben echter reeds een uitgebreide infrastructuur, die niet vraagt om nieuw beleid, en van een extreme uitzetting van de doelgroep is (nog) geen sprake, waardoor het overige deel voor 2021 kan vrijvallen.

Reserves Grondzaken en Reserves Kapitaallasten

Als gevolg van veranderde wetgeving (BBV) mogen bepaalde investeringen niet meer verantwoord worden binnen de grondexploitaties m.n.:

- herinrichting van de Lansink Esweg en Industrieplein (€ 700.000)
- sportvelden en fietscrossbaan van Landmanserve (€ 1.000.000)

Omdat er in verleden van uitgegaan werd dat de kosten van deze investeringen door het grondbedrijf zouden worden gedragen en deze nu ten laste van de algemene middelen komen wordt er een bijdrage vanuit de reserve grondexploitatie gestort in de reserve dekking kapitaallasten (budgettair neutraal).

Personeel sociaal

De analyse van de personeelskosten sociaal (bestaande uit loonkosten, inhuur en inkomsten uit detachering en zwangerschap) leidt tot een voordeel van € 407.000 in dit programma, waarvan € 84.000 in de reserves. Hiertegenover staan nadelen in de programma's 4, 5 en 6. Per saldo gemeentebreed budgettair neutraal.

Budgettair neutrale verschillen

Omschrijving afwijking	Bedrag in € *1.000	V/N
P2-Verkeer, vervoer en waterstaat	32	V
P4-Onderwijs	49	V
P5-Sport, cultuur en recreatie	75	V
P6-Sociaal Domein	1.683	N
P7-Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid	116	N
P9-Bestuur en ondersteuning	1.559	V
Reserves	84	V
Totaal	0	

P2-verkeer, vervoer en waterstaat, € 32.000 voordeel

- Met de administratieve afhechting van de subtaakvelden die gerelateerd zijn aan Gildebor is een stelpost opgenomen van € 55.000. I.v.m. de verhoogde aandacht voor Groen in de stad wordt deze stelpost ingezet op het subtaakveld Groen (programma 5). i.p.v. "Grijs" (programma 2). Minder lasten is hier voordelig.
- Er zijn personele verschuivingen opgetreden als gevolg van een correctie op het organisatiebesluit Gildebor en organisatiebesluit havenmeesters en er heeft een verrekening inzake Gildebor plaatsgevonden. Voor dit programma samen een nadeel van € 23.000.
- Voor de jaarschijf 2021 worden er lasten verwacht op het gebied van verkeersveiligheid (€ 60.000), die we gaan onttrekken uit de reserve Duurzaam Veilig (programma 9). Per saldo is dit effect budgettair neutraal.
- De kredieten voor de wijken Groot Driene en Hasseler Es worden bijgesteld zodat het weer toegespitst is op de juiste wijken. Per saldo is dit budgettair neutraal.

P4-Onderwijs € 49.000 voordeel

- Er zijn verschuivingen opgetreden als gevolg van een correctie op het organisatiebesluit Gildebor. Voor dit programma een nadeel van € 1.000.
- De analyse van de personeelskosten sociaal (bestaande uit loonkosten, inhuur en inkomsten uit detachering en zwangerschap) leidt tot een voordeel van € 50.000 in dit programma. Hiertegenover staan effecten in de programma's 5, 6 en 9 en de reserves.

P5-Sport, cultuur en recreatie € 75.000 voordeel

- Met de administratieve afhechting van de subtaakvelden die gerelateerd zijn aan Gildebor is een stelpost opgenomen (€ 55.000). I.v.m. de verhoogde aandacht voor Groen in de stad wordt deze stelpost ingezet op het subtaakveld Groen i.p.v. Grijs. Hier resulterend in een nadeel.
- Er zijn personele verschuivingen opgetreden als gevolg van de wijziging van inzet personeel oud afdeling WGW en een correctie op het organisatiebesluit Gildebor. Voor dit programma een nadeel van € 3.000.
- Per 15-09-2021 hebben wij een herziening van de verlening rijksmiddelen lokaal sportakkoord ontvangen (programma 9), waaruit blijkt dat de subsidie is bijgesteld naar € 213.000. Dit is € 113.000 hoger dan eerder bekend, omdat er middelen ten behoeve van

leefstijlinterventies aan toegevoegd zijn. Vanwege de hogere inkomsten uit de subsidie, begroten wij met hetzelfde bedrag ook een hogere uitgave aan het lokaal sportakkoord.

- In de zomer van 2020 is de gemeentelijke kunstcollectie getroffen door waterschade. Naar verwachting zal het volledig restaureren van de kunstwerken € 80.000 bedragen. Vanuit de verzekering hebben wij een uitkering van € 35.000 ontvangen voor herstel. Middels het bijeenvoegen van meerdere verwachte overschotten binnen de overige culturele budgetten hebben wij een aanvullend budget beschikbaar voor herstel van de kunstwerken. Daarnaast zijn wij op dit moment in gesprek via een andere verzekeringspolis om additionele compensatie voor de schade te verkrijgen. Vooralsnog gaan we er vanuit het herstel budgettair neutraal te kunnen uitvoeren.
- De analyse van de personeelskosten sociaal (bestaande uit loonkosten, inhuur en inkomsten uit detachering en zwangerschap) leidt tot een voordeel van € 33.000 in dit programma. Hiertegenover staan nadelen in de programma's 4, 6 en 9. Door wijziging regelgeving BBV gaan de lasten van de bestrijding van de eikenprocessierups naar taakveld 7.4 Volksgezondheid en Milieubeheer. Per saldo is dit een budgettair neutrale aangelegenheid, maar dit veroorzaakt een voordeel in programma 5 en een nadeel in programma 7 van € 100.000.

P6-Sociaal Domein € 1.683.000 nadeel

- In de septembercircular 2021 is € 1.200.000 ontvangen ten behoeve van uitgaven in het sociaal domein. Dit betreffen coronagebonden TONK-gelden voor € 1.100.000 en enkele andere posten voor € 100.000. In een raadsbrief die parallel loopt met deze rapportage wordt de septembercircular toegelicht.
- De analyse van de personeelskosten Sociaal (bestaande uit loonkosten, inhuur en inkomsten uit detachering en zwangerschap) leidt tot een nadeel van € 490.000 in dit programma. Hiertegenover staan voordelen in de programma's 4, 5 en 9. Van dit bedrag betreft € 15.000 het voorliggend veld, € 73.000 Participatie, € 354.000 WMO en € 78.000 Jeugd.
- Cateringkosten zijn voor een bedrag van € 7.000 van ROZ naar catering gegaan. Voor P6 een voordeel, voor programma 9 een nadeel

P7-Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid € 116.000 nadeel

- Door een wijziging in de regelgeving BBV gaan de begrote lasten van de bestrijding van de eikenprocessierups (€ 100.000) naar taakveld 7.4 Volksgezondheid en Milieubeheer. Dit is een nadeel in programma 7, maar een voordeel in programma 5.
- Via het gemeentefonds is € 19.000 ontvangen voor het versterken van de omgevingsveiligheid. Deze middelen vallen vrij in programma 9 en mogen worden besteed in het taakveld milieu, dus voor dit taakveld een nadeel.
- Er zijn personele verschuivingen opgetreden als gevolg van de wijziging van inzet personeel oud afdeling WGW en een correctie op het organisatiebesluit Gildebor. Voor dit programma een voordeel van € 3.000.

P9-Bestuur en ondersteuning € 1.559.000 voordeel

- In de septembercircular is € 1.200.000 ontvangen, die tevens als uitgaven in het sociaal domein is verantwoord.
- Een correctie op het organisatiebesluit havenmeesters, organisatiebesluit Gildebor en verrekeningen Gildebor beïnvloeden programma 9 voordelig voor resp. € 5.000, € 7.000 en € 15.000. Een herverdeling en correctie van begrotingswijziging 21459 heeft een nadelig effect van € 3.000.
- Op het taakveld Werk en Inkomen zijn administratieve verschuivingen doorgevoerd, die in programma 9 een nadeel van € 7.000 geven en in programma 6 eenzelfde voordeel.
- Een stelpost gemeentefonds is afgeraamd, waardoor hier een voordeel van € 19.000 ontstaat, dit is een nadeel in programma 7.
- De analyse van de personeelskosten sociaal (bestaande uit loonkosten, inhuur en inkomsten uit detachering en zwangerschap) leidt tot een voordeel van € 407.000 in dit programma, waarvan € 323.000 in het programma zelf en € 84.000 in de reserves. Hiertegenover staan nadelen in de programma's 4, 5 en 6.

Beleidsrapportage per programma

Programma	Baten	Lasten	Saldo	% tov begroot
1-Veiligheid	-30	-60	30	0,3%
2-Verkeer, vervoer, waterstaat	-83	-815	732	7,0%
3-Economie	-71	68	-139	-2,5%
4-Onderwijs	1.434	1.122	312	2,5%
5-Sport, cultuur en recreatie	735	4	731	2,9%
6-Sociaal Domein	-850	933	-1.783	-1,3%
7-Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid	485	528	-43	-0,2%
8-Volkshuisvesting	0	-393	393	1,1%
9-Bestuur en ondersteuning	3.076	531	2.545	1,3%
Subtotaal programma's ex reserves	4.696	1.918	2.778	
Reservemutaties div. programma's	2.404	5.182	-2.778	
Saldo van baten en lasten	7.100	7.100	0	

Anders dan bij de Eerste Beleidsrapportage 2021 zijn nu de voor- en nadelen over meer programma's verdeeld.

De uitschieters zijn:

- Programma 2 met als voornaamste oorzaak lagere afschrijvingslasten.
- In programma 5 is, inclusief een deel voor 2020, een hogere corona-gebonden SPUK-bijdrage voor het zwembad ontvangen dan het verlies aan inkomsten als nadeel heeft veroorzaakt.
- In programma 6 is een stelpost opgenomen voor TONK-uitgaven van € 1,1 miljoen, waarvoor middelen in de septembercircular 2021 zijn ontvangen. Daarnaast drukken hogere uitgaven BUIG het resultaat.
- In programma 9 spelen de in de septembercircular 2021 toegezegde gemeentefondsbijdrage voor 2021 vrijvallende stelposten een rol en eveneens vrijvallende afschrijvingslasten.

Het percentage is de afwijking van het totaal van lasten bij de primitieve begroting 2021. Voor programma 9 is dit gerelateerd aan de baten.

Besluitvormingstraject

Raad

- De raad stelt de begrotingswijziging vast
- Collegebesluit 12 oktober 2021
- Presentatie in Politieke Markt 26 oktober 2021
- Raadsbesluit 10 november 2021

**Bedankt voor
uw aandacht**

